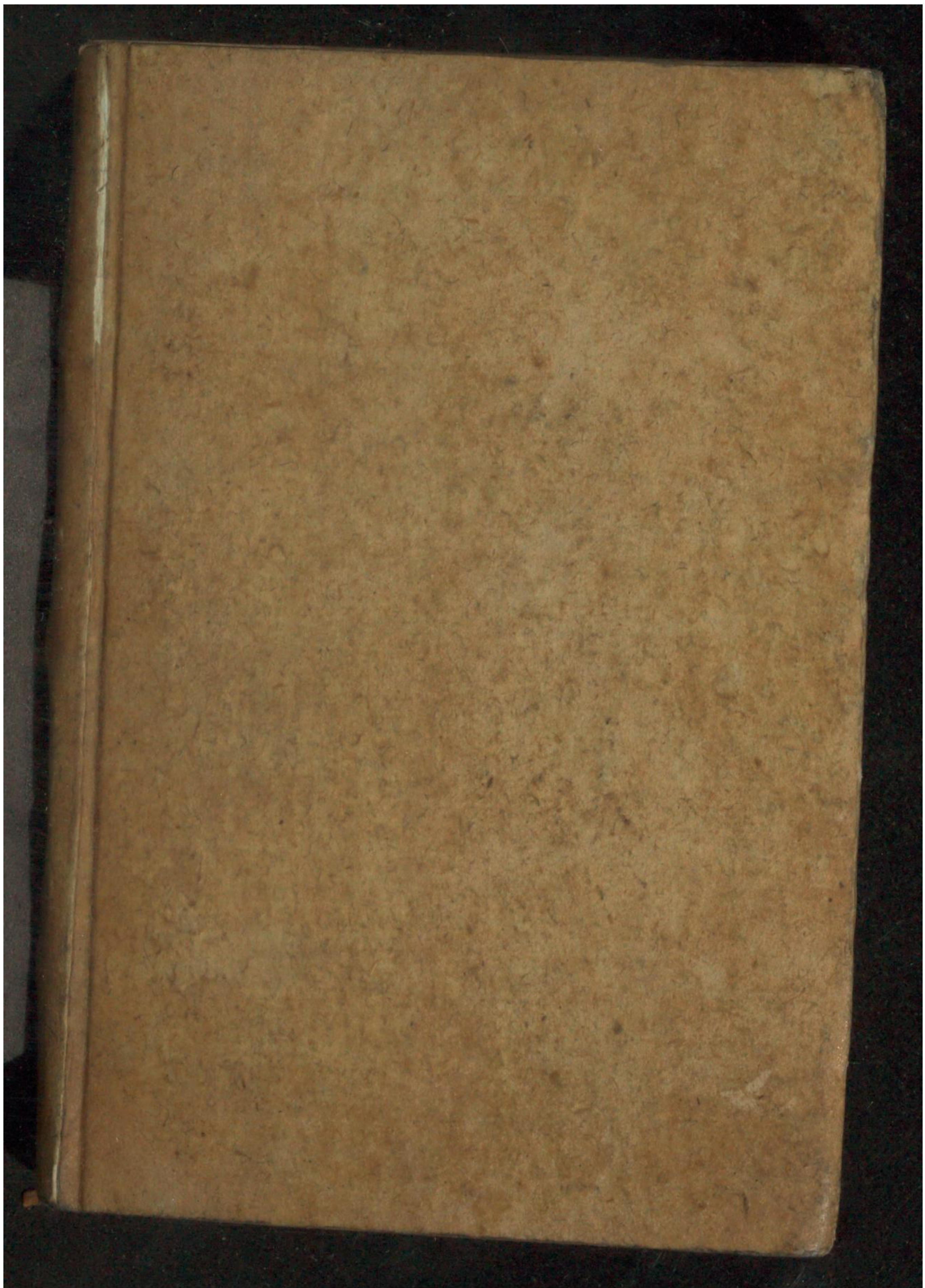
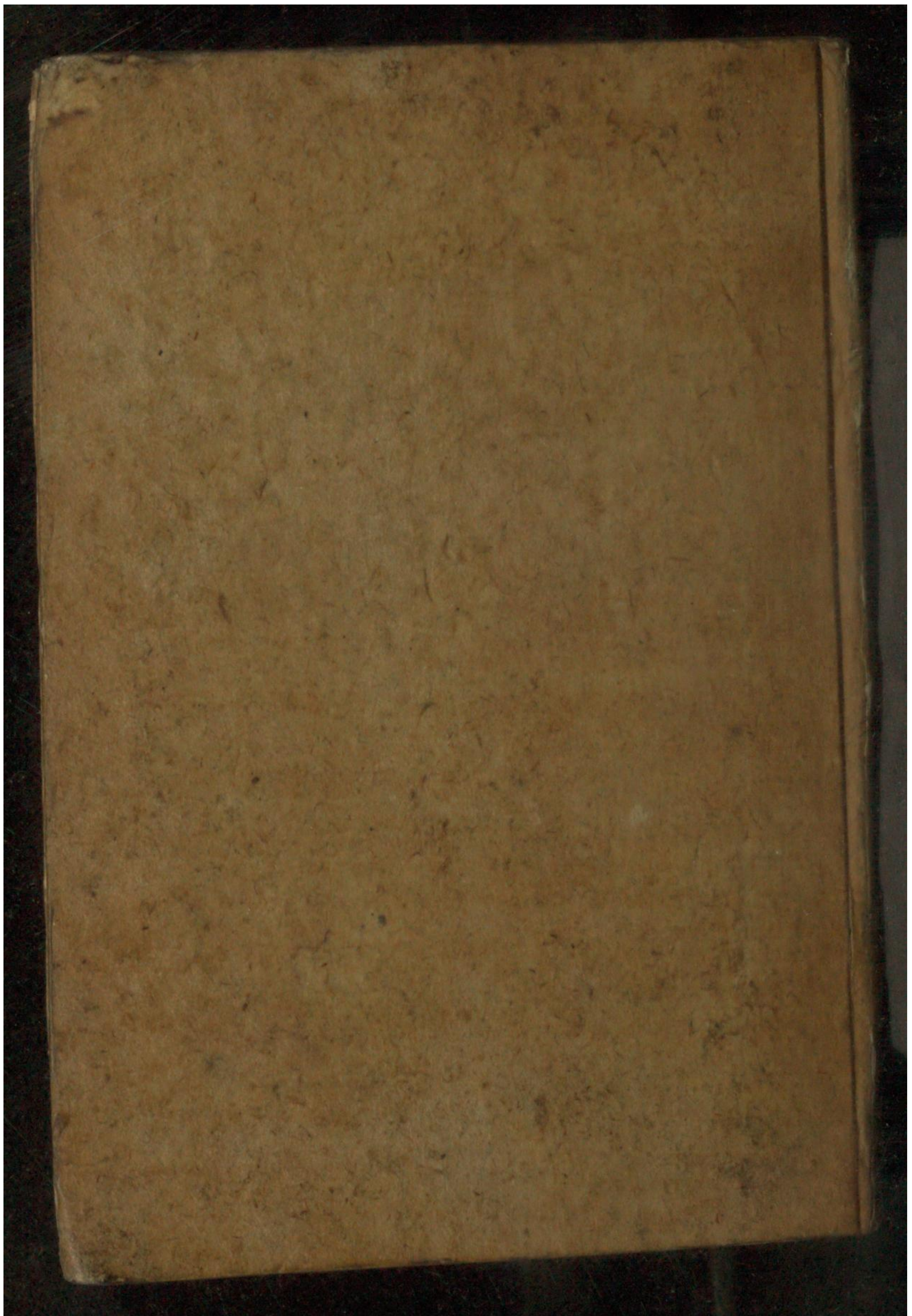
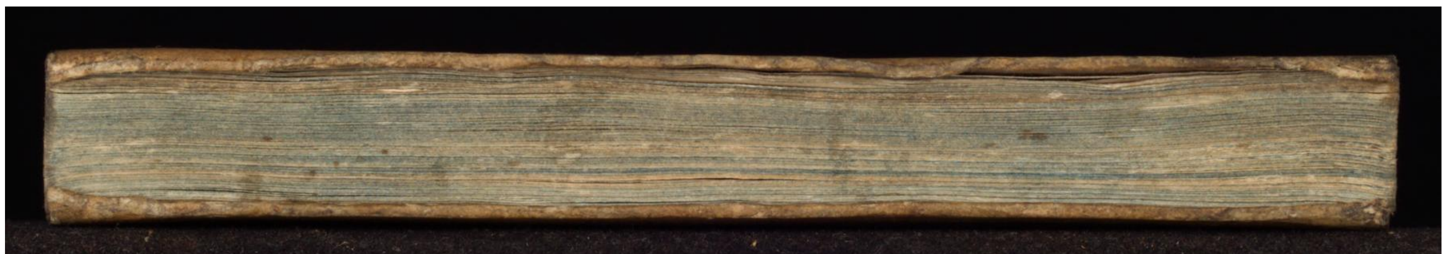

J. Baart de la Faille
Med. Prof.
GRONINGEN.

LIB. ERNST DARMSTAEDTER
No. 555
COLLECTION

COMPENDIVM ALCHIMIAE.

IOANNIS GARLANDII ANGLI. PHILOSOPHI DOctissimi: cum Dictionario eiusdem artis, atque de Metallorum tinctura præparatione[q]; eorundem Libello, ante annos DXX. eodem authore conscripto.

Adiecimus eiusdem compendij per ARNOLDVM de VILLA NOVA explicationem. Cum tractatu de Salium Aluminumque varietate, compositione & vsu, Scriptoris incerti.

Omnia nunc primum in lucem edita.

BASILEAE
Anno M. D. LX.

MELCHIORI BASI-
LIENSI EPISCOPO,
Principi Amplissimo,

Basilius Ioannes Herold. S.

VONIAM quidē MELCHIOR Princeps amplissime Magnus ille, maximus (inquam) noster ille Deus, ad similitudinem ac imaginem ipsius, à sese perfecto homini, nihil omninò elargiri potuerit maius animo, eundem munerum esse optimum, ea ipsa ratione constat: nã que ingētis tanti boni elargitor ac conseruator generis humani, ipsum unum à nobis postulat, & oblatum, mirũ, quanta placabilitate & clemētia recipiat. Qua

propter cum largitate & authoritate, natura & conditio illa tua amplissima MEICHLOR Princeps, diuinitatis illius, qui amat ac regit uniuersa, formulã aliquam exhibet, nihil diffido, quin, quem iamdudũ tibi debeo animũ meũ, si hac quãtulacunq; significatione & testificatione offero, illum te innata humanitate tua ac beneuolentia excepturũ. Dedico itaq; tibi MELCHIOR Princeps hoc IOANNIS GARLANDII V. C. COMPENDIVM ALCHIMIAE, libellum certè aureum, distincta tractatione eius artis quã docet elaboratum. Hac autem arte nullam antiquiorẽ esse attestantur uiri docti omnes, diuiniorem nullam effectus ipsi demonstrant:

demonſtrant: quam, & ſi ipſe in ea nunqua uerſatus fuerim, multa tamẽ lectione comperi etiam ante generalis inundationis cladem, à primis Patriarchis rerum inuentoribus uidelicet, inuentã, poſt ea, ab ijs, quos ad inſtaurandũ genus humanũ Deus ſupereſſe uoluerat, maxima ſemper religione purioribus & meliorib. per manus traditã: ita ut in hanc uſq; diem, quibusdã inuolucris & integumẽtis quàm occultiſsima ſit, obſcuriſq; intelligentijs fundata, adeò quòd unica tãtùm à Deo infuſa perceptione ediſcatur: ſanctior quidã illa & magis anguſta, q̃ Aegyptiorũ hieroglyphica, Perſarum magia, Hebræorũ cabala, Gręcorũ eleuſinia, aut ulla Romanorum ſiue

aliarum gentium ſacra: digniſsima deniq; cura & ſtudio Chriſtiani hominis: cui dum pura recta'q; conſcientia incumbit, fructum multò maximũ percipere, & ſerere beneficia plurima poteſt: ſuaui quadã mirabiliũ Dei cõtemplatione, quę in operatione, quã hæc ars requirit, undiq; magna hilaritate ſeſe offert, atq; præter initia illa, quę rerũ elemẽta uocãt, ſelectum quoddam peculium naturæ exhibet. quanquam ars hæc tanta, tàm ſacra, inficiatione nulla defẽdi queat, quòd maieſtate ipſius, mali & peruerſi homines, ad quęſtus & libidines ſuas, ut cæteris rebus optimis nõ abutantur: quos ut pro ſcelere deteſtabili, & immani, nemo ſatis execrabitur, ita u-

nius

niuscuiúſque linguam obmuteſcere, manúmque obtorpeſcere neceſſe eſt, qui artem hanc uera ſolidaq́ꝫ laude exornare intẽdit: quare de ea ſatis hîc, de authore in calce huius libelli plura dixiſſe me exiſtimo, attamen hoc reſtare, ut per curioſulis nonnullis rationem oſtendam, MELCHIOR Princeps ampliſsime, quam in hoc libello dedicã do tibi, ſecutus ſim. Ii namque, dum ignorant, omniũ magnarũ rerum, atque etiam obſcuriorũ artium ſciẽtiam (quam quidem ampla hæc tua conditio poſtulat) à teneris te aſſequutum eſſe: inſuper in ſacris & humanioribus literis tantos progreſſus te feciſſe, ut quo in numero hoc, quo in loco illud reponendum,

quibusq́ temporib. unũquodque tractãdum ſit, haud te latere poſsit. Hui inquiẽt, taliáne, aliena à ſui ipſius ſtudijs, alieniora à dignitate Principis, à conſultationib. & deliberationib. quas hæc noſtra tempora requirunt alieniſsima, cliẽs Patrono ei, cui ſeſe omnia debere fatetur, obtrudit? bonum nomẽ. His certè calumnijs eò minus conturbor, quò confirmatior ſum, priuato & publico debito, magna ex parte me ſatis feciſſe. Fidei nanq; conducit, debitionis meminiſſe apud creditorem, interim dum ſolutio difficultate aliqua impeditur: malui igitur, uerſura facta cẽteſimam obſeruare, quàm iniquiſsimo, anatociſmo prẹmi, donec triginta illis, de Origine

& amplitudine urbis Basiliensis libris, sub pontificatus tui letissimi temporibus, Deo uolente, edendis, omni me fœnore liberarem. Vix enim me contineo quin cum illo exclamem

— *Hei mihi.*

Etiam de sorte nunc in dubium uenio miser.

De capite siquidem quantum unquam detraho, tantundem qua es animi liberalitate MELCHIOR Princeps amplissime, indies suggeris & multò plura, ut mancipio & nexu proprius tibi permaneã. At ab initio testatus sum te, quã ullius frãdulẽtam interprætationẽ huius mei facti, animũ meum pluris æstimaturum, quo calculo tuo, originibus, pietate, eruditione illustribus atq; VV. CC. IO-

ANNI VITO SCHEYB Decurioni, GEORGIO ab AMPRINGEN cæterisq; sacrati tui collegij sodalib. aliquo modo me satisfecisse arbitrabor, qui omninò urgent ut satisfaciam tibi, cui nullo modo satisfieri à me potest. Verum enimuerò VVENDELINVS ZYPERVS noster, uir Iuris scientia atque summa fide instructissimus in acceptũ referet scio, quòd Libellum hunc tibi inscripserim, atq; Remp. literariam hoc thesauro ditarim, quo, ob amorem quo flagrat in bonas literas, bibliothecam suam à me spoliare passus sit: quãtam uerò, hac prgda, literæ bonæ accessionem fecerint, Naturæ uniuersi peritissimus, & nunquam satis laudatus

ille Medicus IOANNES HVBERVS Ciuis & amicus meus summus, facilè dijudicabit. sentient id quoq;, qui tantæ artis ueram ac absolutã sitiunt peritiã, imperitos nihil moror. Tales etenim disputare intelligo, ieiunè nimis & exiliter, de summa illa tua prudentia, quam à proposito cõstantiq; consilio Reip. iuuandę, neq; officij tui põdus, neq; dissensionum aut altercationũ nostri temporis acerbitas, dimouere unquam potuit, aut auertere, quo minus ea instituta susciperes, atq; ad tranquillitatem patriæ optimas inuestigares & adferres rationes, quibus maiorum promereres gratiam, pariũ coleres amititiam, uicinorũ confirmares beneuolentiam, subdi

torum excitares amorẽ, & demũ te omnib. talem exhiberes, quẽ bonarum literarum ſtudijs tem pestiuis, artes & curas boni uiri, optimi principis, cõiunxiſſe cõpertum haberent. Relinquo autẽ hæc, cum de Libelli huius tra ctatione & uſu, lector paucis ſit admonendus. Mercurium Triſ megiſtum Philpſophum Aegyptium, artis Chymię arcana, quę à patribus acceperat, per omnẽ uitam ſuam nulli patefacere uoluiſſe affirmãt: moriẽtem uerò, paucula quædam eũ huius ſcien tiæ elementa deſcripſiſſe, iuſsiſſẽque, ut ſepulchro ipſius cum cadauere conderentur, animi quadam præſagitione inſtinctus, cũ ipſo ſepultam hanc artem longo pòſt tempore, à nonnullis pijs & doctis

doctis hominibus instaurandã. Igitur uerba hæc, siue re uera ab eo tradita, siue ab aliquo alio pro artis huius authoritate conficta GARLANDIVS hic noster initiatis interpretanda sibi proposuit, ordine perpulchro atq; distincto: quod quidem & præstitit apertissimis uerbis simplicissimisq;. Sed cum breuitate studuisse, ut ea dilucidior atque magis perspicua esset ARNOLDVS de Villa noua explicationẽ fusiorem adiecit, ex qua sensus authori perciperetur. Quoniã uerò unicuiq; arti certa sua sunt ac præcipuè propria uocabula, quibus & res & instrumenta ipsius denotantur, barbaras appellationes hic noster in Latinam sermonẽ conuertit omnes,

quas huic proposito conuenire putabat: ne insolenti nomenclatione, qui scientiæ huic indagandæ incumberent, remorarẽtur. Scripsit deinde de infectiõe materiarum durarum, quæ per uenas terrarũ cauantur. Id scripti quale quale est, edidimus quoq; ut fucum quorũdam nebulonũ detegeremus, qui tali operatione, auri, argẽti, nec non æris omni generis monetam adulterãt. Nam ut ingenuè fatear, LEONHARDVS PROEBSTELIVS Fiessensis, uir in Naturalium rerũ cognitione & Mathesi ad miraculum usq; instructus, amicus meus sum̃us, huius doli seriò me admonuerat. Itaq; prædictionẽ hanc meam, amicæ cautioni coniunctã, tantò magis probari ab

uniuerſis cõfido, quantò minus hæc nonnullorũ auariſsimorũ graſſatorũ fraus, negligi debeat. Deſcriptio uerò illa qua ſales & alumina uaria cõtinentur, & ſi in eo exẽplari quo uſi ſumus, huic noſtro attribuatur, tamẽ Hiſpano potius alicui docto, libẽtius eam adſcriberem, cuiuſcumque autem ſit, huiuſce artis aſſeclis, plurimum uſui eſſe poteſt. Verum ne operi procœmium prolixius fiat, manum de tabula, ut dicunt, ſubducam, ſi tantùm hoc unum addidero, me unicè MELCHIOR Princeps ſtudere, ut merito meo, amplitudiniſq; tuę iudicio dignus euadam, qui tibi ſim plurimum atque perpetuò commendatus. Vale Princeps Ampliſsime.

LEONARDI PROEBSTELII CARMEN.

En tibi qui ſacram Chymiæ contendis in arcem
Plenus haud nigrata prodijt arte Liber
Qui docet aſſiduo lapidem formare conatu,
Quo nihil hic ingens grandius orbis habet.
Namq; animos cura preſſos & corpora morbo
Firmat, & immenſis hic lapis auget opes
Hinc petulans nimio fertur Medæa dolore
Theſſalico uitam reſtituiſſe Duci.
Hinc Arabes opibus fretos: & pectore firmo,
Conſtat Romanos non metuiſſe Duces.
Aſpice quàm tenui doceantur grandia libro:
Quàm lepido paruus flore colatur ager.
Sordida nec duplici tantùm ratione Metalla
Tingit, vt in doctum vulgus vbiq; facit:
Sed quia ſeu morbis turgent ea corpora ſæuis
Diuinas medicas adhibet arte manus.
Quod ſuperat tollit, quod deficit omne miniſtrat
Expurgat miris, cuncta metalla modis.
Perdit opes famamq́; graues & concitat iras
Vulgus iners, cæca dum ſtruit arte dolos.
Arcanos veterum neſcit perpendere ſenſus
Negligit & libros docte GEBERE tuos.
Ergo fretum Chymiæ, quiſquis rate ſulcas, iniquum
Tutus ut in medijs fluctibus alta petas,
Hanc rogo ſuſpicias porrecta fronte Tabellam
Hæc foueat mentem, docta Tabella tuam:
Condidit ingenio quondam ter maximus HERMES
HERMES vt Aſſyrias arte iuuaret opes:
Hic veluti lapidis ſtatuit primordia ſummi
Hic & Elixirij ſemina vera docet.
Inuoluit nebulis denſaq́; caligine cælat
Ne capiat ſenſus improba turba ſacros.
Explicuit multo quidem IACOBITA labore
Diſcuſſit nebulas dexteritate graues.
Hoc opus è tenebris tandem producit HEROLDVS
Conſulat vt ſtudijs lector amice tuis.
Huic adiunge ſtatim veterum quoq; ſcripta ſophorum
Nec tibi ſint certis cuncta probata modis
Naturæ curſus animo perpende latentes
Commoda nam magno magna labore cadunt
Accipies triſti nullus cum fœnore fructus
Ni debitam Chymiæ rexeris arte ratem.

IOANNIS GARLANDII ANGLI, PHILOsophi doctiſsimi, Compendium Alchimię ſiue in tabulam Smaragdinam Hermetis Triſmegiſti περὶ χημείας Commentarij.

PRECATIO.

LAVS, honor, virtus, & gloria ſit tibi Domine Deus omnipotens, cum dilecto filio tuo Domino noſtro Ieſu Chriſto, & Spiritu ſancto paracleto. Trinitas ſancta, qui es ſolus Deus & vnus, homo perfectus, tibi gratias ago. Quia cum aduerſarijs huius mũdi tranſitoria pernouiſſem, ne ſuis delectationibus prouocarer, me ab eodem tua ſumma miſericordia ſuſtuliſti. Sed quia video infinitos in hac arte deceptos, qui directam non ingrediuntur ſemitã, placeat tibi Domine Deus meus, vt de ſciẽtia quam mihi tradidiſti, charos meos ab hoc errore diuertam, vt cum perceperint veritatem, laudent nomen tuum ſanctum & glorioſum, quod eſt benedictum in æternum Amen.

VERBA SECRETORVM HERMETIS, QVAE ſcripta erant in tabula Smaragdi, inter manus eius inuenta in obſcuro antro, in quo humatum corpus eius repertum eſt.

TABVLA SMARAGDI.

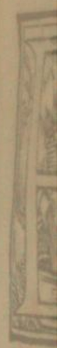
ERVM ſine mendacio, certum & uerisſimum. Quod eſt inferius, eſt ſicut quod eſt ſuperius. Et quod eſt ſuperius, eſt ſicut quod eſt inferius, ad perpetranda miracula rei unius. Et ſicut omnes res fuerũt ab uno meditatione unius: ſic omnes res natæ fuerunt ab hac una re, adaptatione. Pater eius eſt Sol, ma

ter

ter eius Luna. Portauit illud uentus in uentre ſuo. Nutrix eius terra eſt. Pater omnis teleſmi totius mundi eſt hîc. Vis eius integra eſt, ſi uerſa fuerit in terrã. Separabis terrã ab igne, ſubtile à ſpiſſo, ſuauiter cũ magno ingenio. Aſcendit à terra in cęlum, iterumq́ꝫ deſcendit in terram, & recipit uim ſuperiorum & inferiorum. Sic habebis gloriam totius mundi: Ideo fugiet à te omnis obſcuritas. Hoc eſt totius fortitudinis fortitudo fortis: quia uincet omnem rem ſubtilem, omnemq́ꝫ ſolidam penetrabit. Sic mundus creatus eſt. Huic erunt adaptationes mirabiles, quarum mo-

dus hic eſt. Itaque uocatus ſum Hermes Triſmegiſtus, habens tres partes philoſophiæ totius mundi. Completum eſt quod dixi de operatione ſolis.

Præfa-

PRAEFATIO.

GO quidem Hortulanus, ab horto, vel ab arce maritima dictus, Iacobina pelle inuolutus nouissimus philosophorum, indignus vocari discipulus philosophiæ: motus dilectione charissimi amici mei, declarabo certam determinationem verbi patris philosophorum Hermetis. Quod verbum, quãquam occultũ, subtiliter scribam, opere vero in labore digitorum meorum omnem dispositionem tibi declarabo, & philosophorum occultationem in verbis eorum: quia nihil prodest occultatio, vbi doctrina spiritus sancti operatur.

Quòd ars Alchimiæ sit uera & certa Cap. I.

Dicit autem Philosophus, VE-

RVM. Verum enim est, quòd ars Alchimię nobis data est. Quia illud quod est superius, est sicut quod est inferius: & illud, quod est inferius, est sicut quod est superius. Ad perpetrandum vnius rei mirabilia, sicut omnes res fuerunt, ab vna meditatione vnius, sic sunt omnes res natæ, ab hac re vna, aptatione. Pater eius est Sol, mater eius est Luna, portauit eum ventus in ventre suo, nutrix eius est terra, Pater omnis thesauri totius mundi est hîc: vis eius integra est, si versa fuerit in terram, seperabis terram ab igne, subtile à spisso, suauiter cum magno ingenio. Ascendit à terra in cælum, & iterum descēdit in terram, & recipit vim superiorum & inferiorum. Sicq; habebis gloriam claritatis totius mundi, ideò fugiet à te omnis obscuritas: hæc est totius fortitudinis fortitudo fortis, quia vincit omnem rem subtilem, omnemq; solidam

lidam penetrabit. Sicut mũdus hic creatus eſt, ſic erunt aptationes mirabiles, quarum modus eſt hic. Itaque vocatus ſum Hermes, tres totius mundi partes habens ſapientiæ, quia completus eſt in pręparatione ſolis. Verũ enim eſt, quòd ars Alchimiæ eſt data, *ſine mendacio*. Hoc dicit ad * differentiã illorũ, qui dicũt artem eſſe mendacem id eſt falſam. Certum, id eſt expertum, etiã quicquid eſt expertum, certiſsimum eſt & veriſsimum. Id eſt, Sol eſt veriſsimum quòd per artem procreatur: & dicit, veriſsimum, in ſuperlatiuo gradu, quia Sol generatus per hanc artem, excedit ſolem naturalem in omnibus proprietatibus, tàm medicinalibus, quàm alijs.

* *Deteſtationem.*

Quòd lapis debeat diuidi in duas partes Cpa. II.

Deinde tangit operationẽ lapidis, dicẽs, *quod eſt inferius*. Hoc dicit, quia ille diuiditur in duas partes

principales, per magisterium, scilicet in partem superiorum, quæ superius ascēdit: & in partem inferiorem, quæ fixa remanet & clara: & cum istæ duæ partes concordant simul in virtute: & ideo dicit, *Quod inferius est, est sicut quod est superius, & è conuerso.* Et est sciendum, quòd ista diuisio est necessaria, *ad perpetrandum mirabilia unius rei*, scilicet lapidis. Quia pars inferior, quæ dicitur nutrix, est terra, quæ est fermentum: & pars superior, est anima, quæ totum lapidem viuificat, & resurgere facit, vnde elementorum seperatione & cō iunctione celebratur lapis. Multa perpetrantur mirabilia in opere secreto naturæ.

Quod lapis habeat in se quatuor elementa Cap. III.

S*icut res omnes ab uno &c.* Hic dat exemplum totius, sicut omnes res ab vno fuerunt, scilicet ab vno globo confuso, siue massa confusa,

meditatione

meditatione unius, id eſt, creatione omnipotẽtis Dei: *sic fuerunt natæ res omnes ab hac re.* Id eſt, ſicut omnes res natæ fiũt, & exeunt ab hac maſſa cõfuſa, *una aptatione*, id eſt ſolo pręcepto Dei & miraculoſæ. Ita lapis noſter: natus eſt, & exit à ab vna maſſa; confuſa, in ſe continens omnia elementa, quæ ſunt aqua, aer, terra, ignis, quæ à Deo creata ſunt, & ſuo ſolo miraculo.

Quod lapis habeat patrem & matrem ſcilicet. Solem & Lunam Cap. IIII.

Et ſicut naturaliter, vnũ vel plura animalia ſibi generãt ſimilia, ita artificialiter Sol generat Solẽ, cũ multiplicatione in virtute lapidis prędicti, ideò ſequit̃. *Pater eius Sol*, id eſt, aurum. Sed quia in omni generatione naturali requiritur ſpermatis receptaculum idoneũ, cum quadam cõſonantia & ſimilitudine ad patrem, ita in iſta generatione artificiali, oportet quòd habeat ſui ſper-

matis,ſiue ſeminis,id eſt ſuæ tinctu
ræ idoneum receptaculum, & ſibi
conſonum, cum quadam ſimilitudi
ne ad ipſum aurum, & iſtud eſt ar-
gentum, ideò ſequitur: *mater eius eſt
Luna.*

Quòd coniunctio partium lapidis dicatur impregnatio Cap. V.

Et notandum diligenter, quòd
iſtorum duorũ corporũ coniũ
ctio, eſt neceſſaria in hac arte ad al-
bũ & ad rubeum. Et ſunt duæ ratio
nes, quarum vna eſt, quia aurũ cum
ſit nobilius inter metalla, magis cõ
pactum, perfectum, & fixum, tamẽ
ſi diſſoluatur, vt nimiũ ſeparetur, fit
ſpirituale, & euolat ab igne, tanquã
Mercurius, quod eſt mirũ. Et hoc
eſt ratione ſuæ caliditatis, & tũc ha
bet tincturam ſine numero, & iſtud
vocat̃ ſperma, ſiue ſemẽ maſculinũ.
Si verò argentum diſſoluatur in a-
quam liquidam, nihilominus re-
manet fixum, ſicut prius, & nullam
habet

habet tincturam pręparatam, tamē ad tincturam recipiendam, & fixandam, in temperamentis calidi & frigidi, & vocatur sperma fœmininum; & sic conueniens est eorum coniunctio. Item alia ratio, quare ista duo corpora coniungũtur, est, quia cum argentũ sit difficillimę fusionis, & aurum similiter, vnũ quodque per se, & liquefactionis, tamen si simul iungantur, facillimè dissoluuntur & liquefiunt. Hoc sciunt aurifabri facientes solidaturam ad aurum: vnde si in nostro lapide esset tantum alterum eorum, nunquam per aliquod ingeniũ facile flueret medicina, neq; tincturam haberet: & si daret tincturam, non tingeret eum quantum ipse est, quia non esset receptaculum tincturæ. Et nostrum finale secretũ est, habere medicinam, quæ fluit ante Mercurij viuificam fugam. Ergo, coniunctio eorum est necessaria, quia hęc duo,

cum inuicem recipiunt in coniun-ctione lapidis, in pugna ſunt in vẽtre venti, & hoc eſt quod poſtea dicit. *Portauit eã uentus in uentre ſuo.* Planũ eſt, quòd ventus eſt aer, & aer eſt vita, & vita eſt anima: & ego iam ſuperius locutus ſum de anima, quæ totum lapidẽ viuificat, & ſic oportet quod ventus portet eum, & reportet, & pariat per magiſterium. Et tunc ſequitur, quod alimentum ſuſcipiat à matre ſua, ſcilicet terra, ideo dicit, N*uutrix eius eſt terra*, quia fœtus ſine alimento nutritus, nunquam venit ad ætatem: ita lapis noſter ſine fermentatione ſuæ terræ, nunquam perueniret ad effectum. Quæ quidẽ fermentatio, alimentũ dicitur. Sic enim generatur ex vno patre cũ matris coniũctione, & alimento nutricis, id eſt, multi filij patri ſimiles, qui ſi longa decoctione caruerint, erũt matri ſimiles in albedine, ſed pondera patris retinebũt.

Quod lapis perfectus sit, si anima in corpore fixa fuerit Cap. VI.

Deinde sequitur. *Pater omnis thesauri totius mundi est hic*: Quia in operatione lapidis est vna simul magistra operatio, quam vocat philosophus q̃ ipsa est pater Theolosmi, id est omnis secreti vel thesauri totius mundi, id est omnis lapidis inuenti in hoc mundo. *Est hic*: Quasi diceret, Ecce ostendo tibi. Postea dicit philosophus. Vis te doceã, quãdo fortitudo lapidis est perfecta & completa? Quando scilicet fuerit in suam terram versa. Et ideo dicit, *Vis eius integra est, si uersa fuerit in terram.* Vis eius s. lapidis integra est, id est perfacta, & cõpleta si versa fuerit in terrã. Id est, si anima ipsius lapidis, de qua est superius facta mẽtio, quę anima dicitur vẽtus, qui est aer, vel oleum, in quo tota vis lapidis est, conuersa fuerit in terram. & fit lapis fixus, ita quod tota substantia lapi- * *Telesmi.*

dis ſit fermentata à nutrice, id eſt, à terra, ita quòd totus lapis conuertatur in fermentum: ſicut in operatione panis parum fermenti nutrit, & fermentat maximam copiam panis, & iterum totam ſubſtantiã paſtæ conuertit in fermentum, habẽs eandem virtutẽ ad aliã paſtam. Ita vult philoſophus, quòd lapis noſter ſic ſit fermẽtatus, quòd ad multitudinem lapidis alterius exiſtat, quaſi fermentum.

De *mundificatione lapidis* Cap. VII.

Tunc ponit qualiter debeat multiplicari, & primo ponit lapidis mũdificationẽ, & partiũ ſeparationem: dicens, *ſeparabis terram ab igne ſubtiliter, ſubtile à ſpiſſo ſuauiter, cum magno ingenio*, id eſt, ſuauiter & paulatim, non per violentiam, ſed cum ingenio ſcilicet non feſtine, ſed per magnã philoſophiã. Separabis feces, id eſt, immundicias ab igne, aere, & aqua, & ea tota ſubſtãtia lapidis,

ita

ſta quòd lapis maneat mundiſsi-mus ſine ſorde.

Quòd pars lapidis nō fixa, debeat ſuperare partem fixam, eamq́; eleuare Cap. VIII.

Peracto ſic lapide, idoneus eſt ad multiplicandū: & tūc ponit multiplicationē, & eius facilē liquefactionē in virtute ingroſsibili, tàm in duris corporibus, quā mollibus. dicens, *aſcendit à terra in cælum, & iterum deſcendit in terram.* Hîc valde notandum, quod quamuis lapis noſter diuidat in quatuor partes, quę ſunt quatuor elementa, ſicut dictū eſt ſuperius, duæ tamen ſunt partes principales, vna ſcilicet quæ ſuperius aſcendit, quæ dicitur non fixa, & alia quæ inferius remanet fixa, & dicitur terra vel fermentum, quę totum lapidem nutrit & fermentat, vt dictum eſt. De iſta verò parte non fixa, oportet habere magnam quantitatem, & dare lapidi qui factus eſt mundiſsimus abſq; ſorde, totiēs

per magisterium, donec totum lapidem virtute spiritus non fixi, superius deferat sublimandum, & subtiliandũ: & hoc est, quod dicit, Ascẽdit à terra in cælum.

Quomodo lapis uolatilis, sit iterum figendus Cap. IX.

Postea ipsum lapidẽ sic exaltatũ, oportet incerare super marmore cũ oleo siue cũ vno elemẽto, ab ipso lapide in prima operatione extracto, quod dicitˀ aqua lapidis, & assaıe toties sublimando, donec iteratò virtute fermẽtationis terræ, cum corporibus exaltatæ, totus lapis iteratò descendat de cælo in terrã, & remaneat fixus, id est, fluens. Et hoc est quod dicit. *Iterumq; descendet in terram, & sic recipit uim superiorum* scilicet sublimando, *& inferiorum*, scilicet descendendo. Et quod corporeum est, fit spirituale in sublimando: & quod spirituale est, fit corporeum in descendendo.

De fructu artis & efficacia lapidis Cap. X.

SIcq; habebis gloriam claritatis totius mundi. Id est, hoc lapide, sic composito. Gloriam huius mundi possidebis. Ideo fugiet à te omnis obscuritas. Id est, omnis inopia & ægritudo, quia lapis sic compositus, est omnis ægritudinis* curatiuus. Et hoc est totius fortitudinis fortitudo fortissima: quia nulla est comparatio huius lapidis, ad alias fortitudines huius mundi Vincet, id est vincendo conuertet Mercurium viuum congelãdo, qui subtilis est, & alia corpora dura & solida, & ferrea penetrabit, quia vincit omnem rem subtilem, & omnem rem solidam penetrat.

* curabilis

Quòd magisterium immitetur creationem uniuersi Cap. IX.

POstea dat exemplum de compositione lapidis dicens. Et sicut hic mundus creatus est, sic est factus noster lapis. Quia primo fuit totus mũdus, & quidquid in eo est, id est vna mas

ſa confuſa, ſeu chaos confuſum, ſicut dictum eſt ſuperius: & pòſt per artificium ſummi creatoris diuiſa eſt illa maſſa in quatuor elementa mirabiliter rectificata & ſeparata, per quam ſeparationem diuerſa fiunt: ita poſſunt fieri diuerſa opera in * abbreuatione noſtri lapipidis ſeu operis, per ſeparationem diuerſorum elementorum à diuerſis corporibus. *Hinc erunt aptationes mirabiles*, id eſt, ſi ſeperaueris elemẽta, fient mirabilia, compoſitis apta in opere noſtro, in operatione noſtri lapidis, per cõiunctionem elemẽtorũ rectificatorũ, & de quibus mirabilib. aptis, ad hoc, *modus eſt hic*, ſcilicet modus operandi, datus eſt hic.

* aptatione

Inſinuatio ænigmatica quæ ſit materia lapidis Cap. XII.

I*Taque uocatus ſum Hermes Triſmegiſt.* Quia docens philoſophus compoſitionem lapidis hîc occulto modo, per quem fiat lapis noſter, pri-

mò

mō nominat ſeipſum, vt diſcipuli vel filij ſui ad hanc ſcientiam peruenturi, de ſuo nomine recordarentur proprio. Pòſt tangit de quo ſit, dicens. *Tres totius mundi partes habens ſapientiæ.* Quia omne habens materiam & formam, quod eſt in mundo, compoſitum, eſt ex quatuor elementis: vnde infinitæ ſunt partes ſapientię totius mundi, quæ diuiſæ ſunt in tres partes principales, ſcilicet minerales, vegetabiles, & animales, de quibus coniunctis, vel diuiſis, philoſophus habet ſcientiā veram in opere ſolis. Ideò dicit, tres habens partes ſapientiæ, Quæ quidem tres partes in vnico continentur lapide, ſcilicet in Mercurio philoſophorum.

Quare lapis dicatur perfectus Cap. XIII.

ET ideò vocatur hic lapis perfectus, quia habet in ſe naturam animalem, vegetabilem, & mineralē. Hic lapis triplex eſt & vnus, qua

tuor habẽs naturas, & tres colores scilicet nigrum, album, & rubeum. Vocatur etiam granum frumenti, quod nisi mortuum fuerit ipsum solum manet, & habet quatuor colores quatuor elementorũ, qui si non mortuus fuerit, ipse solus manet. Et si mortuus fuerit vt dictũ est, cum coniungitᷓ in coniunctione, multũ fructum affert, videlicet complementum, cum commistione sua in operibus supradictis. O lector charissime, si tu scis operationem lapidis, tibi dixi veritatem: si verò tu ne scis eam, nihil tibi dixi. *Completum est hoc quod dictũ est, de operatione solis lapidis,* tum naturarum, & trium colorum, & quatuor naturarum: quatuor colorum in vnitate, scilicet in Mercurio solo.

Lapis cur uegetabilis Cap. XIIII.

ET quod sit lapis vegetabilis, scio ego, qui loquor, quia ex succo trium herbarum simul cõiunctarum,

ctarum, ſcilicet mercurialis, portulacæ marinæ, quæ lac album facit, & chelidoniæ, poſtquam ſtetiſſet in fimo per viginti dies, vidi Mercurium emanare, cuius nulla fuit differentia ad alium Mercurium. Igitur lapis ex vegitabilibus eſt.

Lapis cur animalis Cap. XV.

QVod etiam ſit animalis, ſcio ego, qui loquor, quia ſeparatis elementis ipſius Mercurij, equali pondere ſimul mixto, ſine alio aliquo addito in vaſe forti vitreo, cū paruo ſpiraculo in fimo molli remiſſi caloris collocati, infra tres menſes vermes horribiles procreantur, quorum vnus alium deuorat, donec vnus ſolus remanet, qui paſcitur ex Mercurio viuo. Hic creſcit ad quantitatem bufonis, cuius forma terribilis eſt, & hoc animal per ſe eſt Elixir. ſuper plumbum igitur lapis animal eſt.

Lapis quomodo mineralis Cap. XVI.

QVod autem mineralis, patet quia super ipsum fit proiectio, & conuertitur in metallum. Nullus ergo illum Mercurij lapidē esse dubitat: qui se ipsum mortificat, resurgit, & viuificat, & se ipsum in aurum conuertit.

Opiniones de hoc lapide philosophorum Cap. XVII.

ET propter hoc dicit alius philosophus, lapis est vnus, medicina vna, cui nihil extraneū addit, nisi quod superfluitates remouent. Quod sic intelligo, illud nō est sibi extraneum, in quo debet conuerti, scilicet aurum & argentum. Postea sunt duo coadiutores, per quos opera facilius adimplentur, vnusq; destructor, qui totam operationē inficit, nisi deleatur. Coadiutores verò sunt, sulphur præparatum, & arsenicum in speciem olei redactū. Proprietas sulphuris est Mercuriū congelare, & cum Mercurio perficere,

cere,

cere, teste Gebero dicente. Vis sulphuris albi non vrentis congelat Mercurium viuum, & ipsum se ipsum mortificat. Proprietas autem arsenici est, totum lapidem inspirare, & viuificare, si debitis modis preparetur. Nuncupatur enim ventus, aer, & oleum incombustibile: vnde qui negligit oleum à Mercurio separatum, loco eius accipiat arsenicum præparatum. Destructor lapis est lapis qui venalis inuenitur. Sed ibi loquitur philosophus de lapide coniungente matrimonium inter corpus & spiritum: loquitur de aere extracto à Mercurio, vt dictum est.

Quæ ad operationem lapidis pertinent *Cap.* XVIII.

ADhuc sunt multi collaterales, multum apti ad abbreuationem operis huius, sicut sunt sales, atramenta, & alumina, & quædam

aquæ aluminum, & vegitabilium, quia quædã aquæ fiunt ex istis, quę incontinenti soluunt corpora, vt aurum & argentum. Et propter hãc aquam auri & argenti commiscet cum lapide prius præparato, vel purificato ab omni rę extranea, & tũc festinatur opus in vna dię, quæ alio modo fiieret in tribus mensibus. Item fit aliter in continenti. Aqua aluminis incontinenti facit oleum ex arsenico sublimato. Item fiat aqua ex vegetabilibus, quę incontinenti tollit combustionem, & adustionem sulphuris, & remanet album & incombustile. Et sic sunt à Deo creata mirabilia, apta ad creationem nostri lapidis, vnde plures sunt viæ ad vnum finem: & hoc inuenitur in lapide philosophico cõponendo, quod sufficiat vobis. Philosophus dixit: Accipe lapidem benedictum, qui non est lapis, nec habet naturam lapidis, & inde sepa-

para elementa.

Lapis quid Cap. XIX.

NOta quod hîc philoſophus vocat lapidem eſſe illud, de de quo poſſunt elementa per artificium extrahi. Quapropter ex eorum coniunctione in opere Alchimiæ ſuſcitatur vna ſubſtantia ad modum lapidis, quam vocat, benedictus: quoniam extra quatuor elemēta eſt, quædam eſſentia quinta, quæ ſpiritus lapidis appellat̃. Et quia ſpiritus nō apparet nobis, nec tangitur niſi corpus, accepit in aliquo elementorum iſte ſpiritus nobilitate ſuæ naturæ corpus viuum in nobiliori elementorum, ſcilicet in ſphera ignis, remanens in ſua natura ſpirituali: nec propter hoc eſt ignis, nec habet naturam ignis quātum de ſe eſt. Verum eſt, quod corpus ſpirituale ardens, pro ſubtilitate in ſua puritate, & propter hoc ipſum videre non poſſumus. Et i-

deo per instrumēta apta, mediante sensu artificis, cuius subtilis sphæra cōdemnās est, se cōuertit in speciē aquę, & decurrit & separat se, & tūc dictus spiritus etiam: & cōiungit ipsum opus cū elemētis in cōuersione, quæ duplex est, scilicet. Quòd Elixir fiat in argēto viuo congelando, & quod Elixir fiat ad vitam hominis conseruādam, & ad omnem superfluitatem omnium malorum humorum, omnemq; corruptionē corporis amouendam.

Lapis ut faciendus Cap. XX.

SI vis igitur ex hoc facere lapidē philosophorum, fac ita: Separa spiritus purius & diligentius, quàm potes, quia tam subtilius hoc facere nō poteris, quin in se retineat aliquid substantiæ venti plegmatis. Ille spiritus vna vice separatur, & vocatur aqua ardens: cuius signum est, quia si tingit in illis pannū lineū, inflammat, nec tamen ardet pannus

nus:Et ſi pluries ſeparaueris, vocatur aqua ardens & vrens, de qua ſi intingas pannũ, ardebit totum. Ergo accipe oleũ viuum, ſpirituale, factũ cũ ſpiritu quintę eſſentię. Ita expedit alia tria elementa ſicut ſpiritualia, cum eodem ſpirtu retinente corporalem eorum virtutẽ. Iſte modus ſeparat, vel iſto modo ſeparatur omne phlegma ſuperfluũ a dicto lapide, donec videat oleum ſuperare, nihilq́ꝫ remaneat phlegmaticum, & remaneat ſicut pix. Et cum aqua ardens commixta cum ſubſtantia benè moueatur, donec ſit corporata, & tunc eam degutta, tunc vocatur ſanguis humanus rectificatus, quẽ quærũt Alchimiſtæ: adhuc vocatur aer, vel ventus: & de hoc loquiť philoſophus, qui dicit. *Vẽtus portat eũ in uentre ſuo.* Et ſic habes duo elementa in virtute quintæ eſſẽtię, ſcilicet phlegma, & aerẽ. Poſt accipe ſubſtantiam prędictam, quę

remansit, sicut pix, & separa totum oleum superfluum in alembico vitreo, donec nihil remaneat olei in ipsa, & tunc videbitur substantia tota nigra & sicca, de qua fac vnum puluerem cum sanguine humano rectificato, & dimitte sic stare per spatium trium horarum, pòst degutta: & appellatur aqua ignis. Fac iterum secunda vice, & tunc vocatur aqua ignis rectificata, & sic habes tria elementa in virtute essentiæ, scilicet aerẽ & ignẽ, & aquam. Postmodum accipe dictam substãtiam, & eam in furno reuerberationis calcina, donec fiat velut calx, & cum ista calce misce aquã ignis rectificatam, & tunc habes quatuor elementa cum quinta essentia, & facta spiritualia cum spiritu. Hæc est aqua vitæ, quæ quæritur in arte Alchimiæ, & curat vel crepat omnes spissitudines, & facit intrare. Hæc est aqua habens vim superiorem, id
est

est spiritualem: & habet vim inferiorem, id est corporalem. Et hoc est quod dicit philosophus, *Quod hoc quod est superius, est sicut illud quod est inferius, & e converso, ad faciendum mirabilia rei unius.* Et expedit, quod hæc essentia quinta semper retineat vim suam, & habet vim quatuor elementorũ, & sic mirabilia possint inde fieri. Quia si vim talem haberet, multa fierẽt mirabilia super opus alchimię. Adhuc dicit philosophus, *quod ascendit à terra in cælũ, hoc est*, quod quatuor elemẽta ascẽdunt in cęlũ à terra, scilicet cum spiritu lapidis. Et postea dicit, *quod ipsum descendit in terram*, hoc est, si ista quatuor elementa ascenderunt, descendunt iterũ in terram, ita quòd sunt fixa in vnitate quintæ essentiæ, & remanet lapis vnus crystalinus, retinens Elixir perfectè Mercurij.

Aqua uitæ Cap. XXI.

Si vis aquam vitæ ad hominis vs

tæ conſeruationem facere, & ad omnem infirmitatis curam procedere, ſic fac. Aquã ardentẽ & valde bene rectificatam accipe, & non facies ex ea ſanguinem humanũ, quia ſi eſſet ſanguis humanus, vt dictum eſt, perderet vim ſuam attractiuã, virtute herbarum per oleigenitates, & interficeret totum ſaporem, & ita non eſſet bona ad retinendũ. Nec ad hoc facies aquam vrentem, quia cauſa eſſet fortis & acuta, quòd ardens deſtrueret totum, & eſſet ad potum periculoſa. Sed quoniã omnis perfectio cuiuslibet lapidis in virtute terræ ſuæ conſiſtit, quæ nutrix appellatur, vel fermentum, teſte philoſopho dicente, Nutrix eius eſt terra, ſine quo fermẽto ſpiritus lapis perfectè detineri non poteſt, non habet complementum ſuæ virtutis, & ideo aquæ iſti damus virtutem ſuæ terræ, & tunc habet plenè vim ſuam, & integrè, & hoc

hoc eſt quod dicit philoſophus. *Vis eius eſt integra*. Et ſi vertatur in terrã, tũc vocatur aqua vitæ: & ſi pluries eam diſtillaueris à terra ſua, erit aqua vitæ rectificata & perfecta. Scias ergo quòd in hoc lapide aliquantulum terræ eſt magnæ virtutis, nec cures ſi parum ſit de terra, quia ſicut parum fermenti magnã paſtæ maſſam eleuat, aut fermentat, ita hoc parum terrę, quod hic lapis continet, ſufficit ad nutrimenti complementum totius lapidis. Caueas ergo ne terram aliam quæras, prout aliqui cupientes vim tartari, dicunt eam eſſe terram lapidis. Alij lyam, id eſt feces vini calcinati. Alij cinerem vitri: & hij errant, & ita cæcus ducit cæcum, & ambo cadunt in foueam, & credunt facere aquam vitæ, & faciunt aquam mortis: quia terra aliena, nõ debet intrare ibi, teſte Gebero, qui dicit. Vnus lapis, vna medicina, cui nihil addi-

tur extraneum, nisi quod superfluit amotum sit. Similiter huic aquæ vitæ nihil est extraneum apposi-tum, sed omnes amouen-tur superfluitates, & hic est lapis bene-dictus.

M. AR.

M. ARNOLDI DE VILLANOVA, PHILOSOPHI Celeber. in Commentarios Hortulani expositio.

VAE ſunt ſpecies, quę conueniunt in compoſitione Elixir? Argentum viuum, & ſulphur citrinum fugiens, ſulphur viride fixum, habens ventrē nigrum, quamuis clarum videatur. Sulphur album fixū. Hæc tria ſulphura. Sunt fluentia & fundentia, ſicut cera: meliora ſunt noua quā antiqua. Bonum ſulphur viride eſt, quod cum frangitur, habet fracturam claram & lucidā, ſicut vitrum, & eſt in groſſis fruſtris. Sulphur album fixum eſt melius, cum fuerit bene album, in fractura lucens, &

clarũ & est per granaoblõga, parua, grossa, in grossioribus melius est. Sulphur citrinum fugiens, est sulphur viuum. melius est cum fuerit in grossis frustris non petrosum.
Componitur autem argentum viuum cum sulphure citrino, itaquòd alterantur, & fiunt idem in vna massa lucida, rubea, ponderosa ex qua compositione duæ species sufficiunt ad Elixir componendum. Quibus habitis, accipe vnam libram duodecim vnciarum de sulphure viridi fixo, & tere super marmore, vel alibi, & fac puluerem subtilissimum, quẽ serua per se. Secundo, accipe tres vncias de sulphure albo fixo, & tere sicut aliud, & serua per se ad partem. Tertio, accipe tres vncias, id est, quartam partem libræ de terra composita ex sulphure & Mercurio, & tere eam, donec nihil in ea appareat lucidũ, & serua per se ad partem. Hoc opus contritionum

tionum à philosophis vocatur Hyems, quo cōpleto incipit opus Veris. Omnes istos pulueres simul misce super marmore, ita quòd tota materia videatur rubea & vna substātia: pòst totam illam materiā diuide in duas partes æquales, quarum quælibet contineat nouem vncias, & pone illas duas partes in duobus vrinalibus duplicibus, super quolibet vrinali situatur alembicus vitreus, ita quòd os vrinalis non intret os alembici, sed os alembici subintret os vrinalis, & ab eo circundetur, vt spiritus medius retineatur, & ascendat, & ibi lutetur & iungatur alembicus cum luto physico, & cautè desiccetur ad ignē, vel sine igne. Relutetur iterum super lutum siccatū, & desiccetur vt prius, vt spiritus quintę essentię nullo modo possit per iūcturas exire. Post omnes desiccationes luti, accipe ceramcommunem, & de ea circunda

totum lutum desuper post cum ferro candido funde terram super lutum cautè, & decetero aliquid de spiritu non exibit per lutum: & hoc vocatur à philosophis opus Veris. Ista compositio ex tribus prædictis vocatur lapis benedictus, mineralis, animalis, vegetabilis: eo quòd non habet nomen proprium. Mineralis, eò quod res ex quibus componitur medicina, sunt minera: Vegetabilis, quia viuescit & crescit: Animalis, eo quod animam habet, spiritum & corpus, sicut animalia. Alio nomine vocatur nigrum fœtēs, eo quod habet ventrem nigrum, & cōponit̃ ex spiritu fœtēti. Alio modo dicitur Chaos, vel origo mundi, vel massa confusa: nos autem eam terrā vocamus. Pòst à separatione elementorum incipiendum est, ab ista terra rubea separanda sunt elementa, sicut purum ab impuro. Pone quodlibet vrinalem in alutello, super

per

per cineres cribratos, & ſit cineris ſub fundo virinalis ſpiſſitudo parui auricularis, & non plus. ſit autẽ aludel ſiccũ, & bene ſigillatũ cum luto ſuper ferrum. quodlibet vas ſuum proprium habeat alutellum, & ferrum & ignis item ſub medio culi alutelli, & ſit ignis ita temperatus, vt poſſis tenere manum ad culum alutelli intus ferrum, & ſit ignis continuus, quia ſi eſſet turbatiuus in principio, materia funderetur in vaſe, antequã ſpiritus ab ea euolaret, & frangeretur vas, & exiret ſpiritus quintæ eſſentiæ, & totum amitteretur. Ideò cum magna diligentia iſtę ignis eſt continuandus. Vaſibus ſic diſpoſitis, aſcendet fumus ſubtiliſsimus in alembico, & ibidem cõuertetur in aquã lapis, claram habẽtem naturam ſpecierum, ex quibus generatur: quæ aqua deſcendet per naſum alembici, qui naſus factus eſt groſſus circa alembicũ, gracilis,

& recuruus circa finem primæ. Sedecim guttæ deſcendentes nihil valent, niſi promundificãdo vaſa tua, & etiam dealbat, & mundificat dẽtes nigros. Pòſt accipe laminã cultelli calefactam, quæ ſit parum tepida, & pone illam ad naſum alembici, & expecta vſque alia gutta cadat, quę ſi bulliat, & nigreſcat ſuper laminam cultelli, tempus eſt recipiendi aquam ſequentem, & ſi nõ, non, quia non eſt adhuc purgata.
Pòſt recipe eam quando erit præparata in duabus phialis vitreis habẽtibus fundum rotundum, os ſtrictum, collum longum ad menſurã ſemipedis, vel circa: & ita groſſum, quòd pollicem poſſes intra figere, & ſint ſpiſſę & fortes, & de bono vitro, aliter enim frangerentur. Et fac vaſa alembicorum intrare iſta vaſa, & obtura cum panno lineo ſicco, nec nimis ſtrictè, & recipe totam aquã, quia ſẽper vltima melior eſt
quàm,

quàm præcedens. Continuandus est ignis debilis, per vnum diē vel noctem, vel circa, postea fortificandus paulatim, & in hac augmētatione seruandus, vsq; alembicus rubescat, & cum apparuerit rubeus, tenēdus est ignis in illo statu, donec tota aqua exierit, vel circa: & tertiò fortificandus est ignis, tunc cū flamma per sex horas, donec tota aqua fortis & spissa exierit, & terra sicca sine humore remanebit. Tunc erit completa aqua Benedicta. Hæc aqua Mercurij vocatur, & sulphuris, eo quòd ex ipsis generatur. Alio nomine vocatur fumus, ventus, oleum, aqua, aer, oleum aqueum, aereum, ignis, vita, anima, spiritus, & Mercurius, quæ est ignis comburens, & soluit omnia corpora vno regimine, id est opere, videlicet opere Autūni subsequentis. Itē à philosophis vocatur lapis Benedictus, qui non est lapis, nec habet natu-

ram lapidis. Supereſt quædam eſſentia quinta, quæ ſpiritus lapidis appellatur: & quia iſte ſpiritus non apparet nobis, neque tangitur, niſi aſſumpto corpore in aliquo elemēto, ideo iſte ſpiritus, propter nobilitatem ſuæ naturæ accipit corpus in igne, ipſo manente in ſuo naturali ſpirituali: & nō eſt ignis, nec habet naturam igneam, quantum eſt de ſe, tamē in igne habitat. Et quia iſte ignis in ſua ſphæra, non à nobis videri, neq; tangi poteſt, ideo in inſtrumentis idoneis, mediante induſtria operationis, in aquæ ſubſtantiam conuertitur, componendo, cōdenſando, vt dictum eſt. In hac aqua ſunt quatuor elementa, ſed tria ſcilicet, aqua, aer, & ignis ad compoſitionem iſtorum trium elementorum, cum quarto, ſcilicet cum terra, debet corpus ſibi ſtatim addi, poſt quam aqua eſt facta, ante duas horas, poſt complementum aquæ,
quia

quia virtus istius spiritus cito euanescit, sed retinetur à corpore, ideo oportet quod cito fiat. Illud vocatur opus Autũni, quia sicut fructus ad perfectionem perueniunt, ita hæc aqua. Aliter vocatur imprægnatio lapidis, eo quod spiritus im prægnatur in ventre venti, id est aqua, vel è conuerso. Materia in vrinalibus post extractionem aquæ Benedictæ proĳcitur, quia nihil valet: sed in alia terra, hæc aqua plantatur, & sic patet, quod istud in vno incipit, & in alio terminatur. Accipe terram nostram albam, & mundetur, quod nõ remaneat superfluitas, nec feces in aliqua sui parte, donec fiat alba lucida. De hac terra sume duas vncias in laminis tenuissimis, vel in limatura, prout natura ipsius terræ exigit, & vnam vnciam pone in vno vasorum super aquã recenter factam, & aliam vnciam in alio vase, & super cineres te

pidos ſituentur in alutel ſuper ferrum igne prius remoto ab ipſis, & ſtatim cum hoc corpus intus proiectum fuerit, obturentur vaſa ſatis ſtrictè cum panno lineo ſicco. Et in continenti quòd terra noſtra in aquam iſtam cadit, incipiet bullire. Si verò non bullierit, error fuerit in operatione, nec aliquid valet, quia corpus nõ ſoluitur, niſi bulliat, ideo oportet aliam facere. Virga quæ cũ tota terra ſeparatur à trũco, & à ſua radice, & plantatur in alia terra, quam recipit & à qua recipitur, naſcitur inter vtranque terram virga, id eſt aqua. Terra eſt eius ſubſtantia quæ dicitur ventus: alia terra in qua plantatur eſt terra alba vel rubea. Tenenda ſunt vaſa ſuper cineres calidos cõtinuè, donec aqua iſta à bullitione ceſſet, & cum ceſſauerit erit clara, limpida & viridis, & corpus vel terra erit ſolutũ, & coniunctum per minima cum ipſo ſpiritu,

& si aliquid de ista terra remãserit, quod non fuerit solutũ, vel liquefactum, nõ est vis: sed alia vasa accipe similia illis, & pone in illis aquã illã, ita cautè, quòd illud quod remansit in fundo ad soluẽdũ, nõ misceatur cum aqua clara. Et obtura illa vasa fortiter cũ pãno lineo, & serua aquã Benedictã vsq; necesse fuerit. Iterũ aliam facias donec de ista aqua habueris bonã quantitatẽ. De hac bullitione loquit̃, dicens. Est corpus, quod decoctũ est & bullitũ, quod decoqui debet cum folijs oaleãdri, id est, cũ igne istius aquæ, in qua est ignis occultus, soluẽs omnia corpora quæ aqua nominatur, nomine omniũ foliorũ, arborũ, & viriditatũ. Morienus dicit, quòd ignis philosophorum continuus est de folijs oliuarum, vel stercorũ, id est, de ista aqua Benedicta. Et sic intellige diuersos philosophos diuersimodè loquentes, tamẽ omnes concordant

de iſta aqua, licet ſub palliationibus dicant, vt ſtultos decipiant. Adhuc aliter vocatur aqua benedicta, temperantia ſapientum, acetum acerrimum, & corpus quod ſoluitur. Vocatur gumma philoſophorum hæc aqua: vocatur vilecarũ corpus durum, & opacum, facit molle & clarum. Illud in quo latet ſecretum noſtrum eſt occultum inſipientibus, & manifeſtum ſapientibus. Et quanuis ſit aliquid imperfectum, habens reſpectum ad perfectionẽ lapidis benedicti, id eſt Elixir. Eſt autem medietas elixiris iam perfecta ad album: ad aliam ergo medietatem veniendum eſt. Solutio corporis in aquam vocatur exultatio aquæ, & vocat̃ angulus operis, eo quod ſicut angulus facit ex duobus parietibus vnũ, ita hęc aqua ex duob. ſcilicet ſpiritu & corpore facit vnum. Secunda pars elixiris, ad rubeum tamẽ in rei veritate, iſtę

duæ

duæ partes non faciunt, nisi vnum elixir, quod est ad utrumq́ꝫ: quia primo est ad album, secũdo in eisdem vasibus reducitur ad rubeum. De eisdem speciebus fit Elixir ad rubeum, de quibus fit ad album, sed cum ponderibus aliȷs. Accipe de sulphure viridi vnam libram duodecim vnciarum, sulphuris albi sex vncias, terræ rubeæ ponderosę sex vncias. Ignis & podus sunt magistri in hac arte. Istorum autem aquam benedictam extrahe, simili modo sicut de alia ad album, nec plus nec minus. Postea sume de terra rubea, & coapta ipsam in laminas tenues, vel in limaturis derasis, & pone in aqua, vt dictum est, & non soluetur in ea, sed tantum calcinabitur in puluerem rubeum, quo facto remoue aquam cautè, & pone in alio vase simili illi, in quo est, ita quod remaneat puluis calcinatus terræ rubeæ in suo vase sine aqua, & in aqua

remota,pone terram albam, & sol-
uetur illa, & sic proficiet tibi aqua,
& non vastabitur. Terra quæ remã
sit calcinata, desicca, & serua bene,
aqua facta per huiusmodi ponde-
ra,fortior est prima, quia proculdu
bio soluit Mercurium, & alia non,
& tamen videtur esse eiusdẽ coloris
cum prima, sed differt, quia est au-
rea,id est tingit in citrinum, & pri-
ma tingit in nigrum. Hæc soluit om
nia corpora,& terram albam, præ-
ter terram rubeã quam calcinat. I-
deò prima vocatur nomine omniũ
albedinum, viriditatum, foliorum,
& arborum. Secunda verò nomi-
ne albeitatum,citernatum, rubedi-
num,nigredinum,sulphuris: & hæc
eadem perfectè soluens terram ru-
beam,quia semper ante est imperfe
cta. Terra alba & rubea mundata
& affinata,venales inueniũtur,ideò
de hoc nihil dicemus. Hoc corpus
nostrũ citius dissoluitur,si fiat deco
ctio

ctio pluribus modis, & vocatur prima decoctio, partiũ separatio per virtutem argenti viui, vulgariter factam, quam decoctionem vocant aurifabri molationẽ, id est molare corpus. Alchimistæ verò vocant amalgationem, id est, amalgamare corpus, hoc est decoquere corpus, cum Mercurio crudo. Et in hoc iuuat Mercurius in natura sua aliquãdo in operatione nostra, & sic argẽtum viuum non est medicina nostra, iuuat tamen. Quidam non faciunt istam decoctionem, & bene, si posset solui sine tali decoctione. Arcanum huius scientiæ non trademus, sed tantùm ad ipsum indagandum volumus sapiẽtes allicere. Accipe sulphuris viridis vnam libram duodecim vnciarum, sulphuris albi nouem vncias, terræ rubeæ ponderosæ nouem vncias, summa triginta vnciarum, quarum aquam extrahe omnio, sicut prius, & cũ hoc

proiĳcias de phlegmate ſuo plus in duplo, quia etiã eſt ibi plus de materia, quouſque apperuerit ſignum prędictum ſuper laminam cultelli. Poſtea in ipſa aqua facta pone puluerem calcinatum terræ rubeę, & ſi liquefiat vel fluat, quod idem eſt, aqua eſt bona: & ſi non tũc, remoue terram vt prius, & deſicca, & fac aliam aquam, & impone terram, vt prius, & faciendo aliã aquã augmẽta põdus ſemper de trib. vncĳs ſulphuris albi, & de terra rubea ponderoſa tantũ, & non de ſulphure viridi, cuius põdus ſemper eſt æquale: & plus ſemper addẽdo de phlegmate in duplo quàm alia, quouſq; inuenies aquã quę ſoluit terrã noſtrã rubeã. Quidam dicũt quòd aqua quę deſcẽdit ante alembici rubificationem, ſoluit terram albam, & illa quę deſcendit poſt rubificationem alẽbici, debet recipi in alio vaſe, quia ſoluit terrã rubeam. Hæc aqua perfectè

fectē inuenta, & in ea terra rubea, soluta debet seruari in vase obturato, sicut prius de alia aqua ad albũ, & ita simili modo debes reiterare aquam, donec habeas de ea bonã quantitatem. In singulari aqua de terra rubea pręparata, in laminas tenues & in puluerem redacta, pone duas dragmas, id est quartam partem vnciæ, & si plus soluere potest, plus appone, tamen non accedas vnam vnciam ad plus: & hoc intellige tam de terra rubea calcinata, quàm de non calcinata, & si aliquid remanserit ad soluendum de prædicta terra in aqua, illud non solutum serua ad partem, & in alia solutione, & alia aqua soluatur, quia aqua non soluit, nisi illud quod poterit. Aqua alba vocatur alphido, vel virgo, vel puella habēs pulchrã faciem, cuius oculi nigri sunt, & supercilia iuncta, prægnans, habens vnum vber, aliter vocatur ab Hor-

tolano ſperma fœmininum album & frigidum, aqua rubea: ab Alphidio vocatur iuuenis pulcher, nigri capitis, habens pulchrum veſtimentum, quia aureum eſt. Aliter ſecundum Hortulanum ſperma maſculinum rubeum & calidum. Aliter vocatur prima aqua antequam corpus ſoluatur in ea, vrina puellarum: & iſta ſecũda rubea, vrina virorum iuuenum, vtraque vrina infantium. Nota quòd quãdo augmentant põdera ad faciendum aquam rubeam, debent etiã vaſa augmentari, id eſt, materia debet poni in maiori vaſe, quod ſit ſemiplenum & non plus. Accipe de aqua alba & rubea, tantum de vna, quantum de alia ad põdus, & pone illas duas aquas ſimul, in vna cucurbita de vitro facta, forti & ſpiſſa, habente os ſicut vrinale, poſtea tota aqua erit citrina, vel ſatis cito, & ſic erit perfectum verum Elixir ad vtrunq;, & perfecta imprægnatio,

prægnatio, & verus coitus. Ista aqua vocatur, aurum nostrum, argẽtum nostrum, aqua cælestis, gloriosa, propter quintam essentiam in ea existentem. Similiter vocatur æs nostrum, acetum nostrum, magnesia nostra, in qua sunt quatuor corpora, id est elementa. Ista quatuor corpora sunt nubes & niues extractę, volitum, & butyrum: Lunę spuma, vel spiritus. Item dicitur fermẽtum lapidis ad vtrunq;, & plumbum nigrum, & tota operatio nostra, & omnium philosophorum, & & omniũ gallinarum, & sapiẽtia nostra. Statim cum aquas in cucurbibita posueris, cooperi cucurbitam, ne aliquid exeat de spiritu quintæ essentiæ, donec coniunctæ fuerint, & fiant vna res, scilicet aqua rubea, & limpida. Ista duo spermata sunt necessaria in arte ista, pater eius est Sol, mater eius eius est Luna. Sunt necessaria, quia Sol & Luna sunt

difficilis fusionis, quilibet per se, sed simul iuncti faciliter fluunt, & liquefiunt, & hoc bene sciunt aurifabri, & ideo necessaria fuit ista cõmistio, quia finale secretum est, habere medicinam quæ fluat ante Mercurium viuum, & euolantẽ ab igne, & propter hoc caue ne spiritus quintæ essentiæ fugiat, qui retinetur per istã cõiunctionẽ, & sic cõplebitur opus Domino cõcedente. Quando cõiunguntur istæ duæ aquæ, imprægnatur lapis Benedictus in ventre venti, nutrix istius aquæ est terra. Nota quòd mater & pater lapidis Sol & Luna vocantur in compositione Elixir, quæ postea in operatione lapidis, terra vel nutrix appellantur.

IOANNIS GARLANDII ANGLI PHILOsophi doctiſsimi, Synonymorum in arte Alchimiſtca expoſitio.

MATVRA, id eſt petra maura
Atramẽtum, id eſt vitriolum.
Alkali, id eſt calcitura in.
Aludel, id eſt vas fictile.
Almager, id eſt ſynopide rubeum, quaſi grana.
Antimonium, id eſt alcophil nigra.
Alcharit, id eſt argentum viuum.
Almiſadir & Mixadir, id eſt ſal Ammoniacus.
Arſenicum, id eſt auripigmentum.
Alcali, id eſt atramentum fuſile.
Aremaros, id eſt cinnabrium.
Almarcech, id eſt lithargyrum.

Alchitram, id eſt oleum iuniperi.
Alchazanō, eſt lutum rotę fabrorū
Alartar, id eſt æs vſtum.
Agala, id eſt ſal præparatum
Aphronitrum, id eſt ſpuma nitri
Albnagir, id eſt minium rubeū quaſi grana
Azuria, id eſt gratia
Altara, id eſt cucurbita
Alembicum, id eſt vas in quo fit aqua roſacea
Alumen alkali, id eſt nitrum
Almarthat, id ē cinis vel lithargyrū
Algali, id eſt nitri
Alumen gemma, id eſt optimum.
Alfronitrū, id eſt ſpuma maris
Arſenicum arſum, id eſt ſandix vel ſandarica, vel caliſtica
Arohot, id eſt argentum viuum.
Aferro nitrin, id eſt ſal Cappodociū
Akibrit, id eſt ſulphur
Azaruet, id eſt auripigmentum.
Alumen iameni, id eſt ſciſſum.
Atramētum viride, id eſt adragires
Alabari

Alabari, id est plumbum
Aseb, id est alumen
Albestan, id est calx viua.
Asedemgi, id est hæmatites
Aloanot, id est plumbum.
Antighar, id est borace
Almarge, id est corallum
Albait, id est cerussa.
Araceum, id est laton
Aquila, id est arsenicum vel sulphur
Acauor, id est olla perforata in lateribus & fundo
Alchit, id est chat
Alcordue, id est tucia Indica
Alusiren, id est sulphureata secundum quosdam
Asagem, id est sanguis draconis
Acaro, id est rijs
Acetum, id est liab
Altus, id est vstus
Azurio, id est vitriolum
Alkras, idem.
Aaza, idem
Alumen, alafur

Argilla,id eſt terra fabrorum.
Abracadis,id eſt atramentum.
Adot,id ē aqua vbi ferrū extinguit
Afronitrum, id eſt richandi vel vitrum græcum
Altaſamū.id eſt dueneg ſed viride.
Aquarius, id eſt ferrum.
Acalac,id eſt ſal
Alchoos, id eſt puluis ſubtilis.
Antimoniū,id eſt altofol vel alitim
Auerich,id eſt ſulphur
Azzimar, id eſt minium.
Azemaor, idem eſt.
Alafor,id eſt ſal alkali
Aſpaltum,id eſt flos æris
Arſenicum,id eſt ars
Argentum viuum, id eſt ſpiritus
Alumen de Babylonia id eſt zucharinum (tum ad comburendū
Alchitrā, id eſt arſenicum præpara
Alchitura, id eſt pix liquida
Argilla,id eſt terra de creta rubea.
Alozot, id eſt argentum viuum
Alphicida,id eſt cuprum aſſum

Alkmit, id est ſulphur
Alumen rotundũ, id est zuckarinũ
Alunibur, id est Luna
Actateni, id est auricalcum
Aſeph, id est alumen ſciſſum
Alumẽ ſciſſum, id est ſcarelum
Acartum, id est minium
Afragar, id est virid æris
Aquila aurum, id est gus, vel deedo vel fedebo, vel edeb, vel fedali
Alkali, id est aqua aluminis faſeoli
Alexir, id est medicina
Alumen, de alap, vel ſal græcus, vel
Alkoba, id est vas aſue
Alifel, id est pannus vnde oppitulatur, vel oppilatur vas
Almiſarub, id est terra.
Almixaco, id est armo
Airazat, id est plumbum
Aſius, id est lapis ſalis
Aſot, id est argentum viuum
Arabicum, id est crocum magnũ.
Arſubar, id est bodequar
Aſſagen, id est ſanguis draconis

Arſiora, id eſt ceruſſa
Adidalantros, id eſt calcicuminatio
Aluſuen, id eſt ſulphurata.
Alexanti, id eſt ſolſiſat
Azimar, id eſt ęs vſtum vel flos eius
Ayborzar, id eſt galbanum
Alombari, id eſt plumbum vſtum
Arubus, id eſt butyrum crudum
Alfur, id eſt crocus Hortulanus
Azem, id eſt butyrum coctum
Azezi, id eſt atramenti
Alchilat, id eſt pondus trium gra-
norum ordei
Aleuſanthi, id eſt flos ſalis
Alumen plumoſum, id eſt ſcarelum
Annora, id eſt calx ouorum
Abohot, id eſt criſolum
Alfata, id eſt diſtillatio
Ahot, id eſt lac
Alocop, id eſt ſal ammoniacus
Aqua caſei, id eſt ſerum caſei
Abotin, id eſt carbentina.
Alohol, id eſt lac acetoſum
Aſmum, id eſt pondus

Algu-

Alguzat, id eſt armoniacum.
Alobrot, id eſt quoddã genus ſalis
confectum
Alhenot, id eſt plumbum
Alhuſel, id eſt aquila
Armoniaca, id eſt armoni
Aſeb, id eſt alumen
Argẽtum populi, id eſt ſal amarum
Alohot, id eſt argentum viuum
Albuhar, id eſt ceruſſa
Algerie, id eſt calx.
Albi, id eſt ſublimati
Altimar, id eſt æs vſtum.
Alramudi, id eſt cineritium
Alteminus, id eſt lupinus
Alaſor, id eſt alkali
Altafor, id eſt camphora.
Almiſa, id eſt muſcus
Angelus, id eſt confectio
Akilibat, id eſt turbentina
Azot, id eſt Mercurius
Aizauet, id eſt armoniacum
Aqua nitri, id eſt ſal alkali
Aqua ſaluatiua, id eſt de ſale facta.

Aluminis liquidi, id eſt amomi
Alumen faſeolum, id eſt alkali
Alumen crepum, id eſt tartarũ boni vini (ſciſsi
Alumen de pluma, id eſt iameni vel
Alumen Alexandrinum, id eſt nitrum ſalſum
Alumen de cabra, id eſt ſal alkali
Argillata, id eſt vitreata.
Aſa fetida
Alumen ſciſſum, id eſt annacos
Atramẽti ſpecies, id eſt dominenec
Alumen album, id eſt elemine ſab
Azur, id eſt eleruad
Aſphaltum, id eſt bitumen Iudaicũ
Armenium, id eſt bolum
Amalgra, id eſt bolum ciprinum
Alet, id eſt ſal
Alaſerangi, id eſt lotura plumbi vſti
Acureb, id eſt vitrum
Aycafor, id eſt æs vſtum
Annatum, id eſt teſta ouorum
Adebeſsi, id eſt teſtudo
Armoniacus, id eſt genſir

Atramentum, id eſt melagiſtico
Agrabi, id eſt raci, vel frigida
Argentum viuum, id eſt de roſſero
Adamantum, id eſt helſmela.
Aluminis, alofor, id eſt rali
Alumen liquidum, id eſt limparum
Alumen album, id eſt lentica
Alcmabunen, id eſt Luberi
BAurat, id eſt omne genus ſalis
Bcepta marina idein
Ibocta cum veneno.
Batitura ęris, id eſt tubeta æris
Bauret, id eſt boraco
Bolus, id eſt ſedina atramenti
Bliacta, id eſt terra rubea.
Breſil, id eſt bractan
Boleſon, id eſt Balſamus
Buccellare, id eſt cibare.
Bacar, id eſt pondus
Bitrinati, id ē. vitreatum
Bezar, id eſt lapis viridis
Boleſis, id eſt corallus
Bolus Iudaicus, id eſt althea
Capiſtrum auri id eſt Borax

Calufal, id ẽ oleum Indicum
Cosmet, id ẽ anthimonium
Corhat, id ẽ humor croci.
Cabet, id ẽ squama ferri.
Cambil, id ẽ terra rubea
Cartex æris, id ẽ bracitura eius
Calidus, id ẽ trochiscus de arsenico
Catilia, id ẽ põdus nouem vnciarũ
Calcater, id ẽ atramentum rubeum
Calcantum, id ẽ vitriolum
Comidi, id ẽ gumma arabica
Cassibor, id ẽ coriandri
Cuprum, id est æs
Cuprum, id ẽ metallum
Cralophonia, id ẽ pix gæca
Capitellum, id est aqua saponis vel lixiuium
Crocus Martis, id ẽ de ferro
Crocus, id ẽ auricalcum.
Cambil, id ẽ terra.
Cinis clauellatus, id ẽ alkali
Carsia, id ẽ aqua salis panis
Cidima vel cadima auri, id ẽ lithargyrum auri

Calcantum, id ẽ æs vſtum
Calcatis, id eſt petra
Calcatar, id eſt aroch
Calcadis, idem
Calchiteor, id ẽ marcaſita
Cali, id ẽ crini clauellatus
Cardis, id ẽ Mars
Caruimum, id ẽ lac quoddam
Calor, id ẽ ſamentum
Crocus Hortulanus, id ẽ alkali
Calcatus, id ẽ vitriolum
Calcadrium, idem
Calcecumenario, id eſt ęs vſtum.
Caſticum, idem
Calciteos, id ẽ lithargyrum auri
Calcata, id ẽ atramentum citrinum
Calcitea, id eſt dragantum
Cadima, id ẽ tucia
Caſibo, id ẽ cyprus
Cicorea, id eſt mira ſolis
Cepa porci, id eſt ſquilla
Cerebrum, id eſt aqua
Cor, id eſt ignis
Capricornus, id eſt plumbum.

Calcadis, id est sal alkali
Cerdonū, id est crocus Hortolanus
Calcute, id est ęs vstum
DEbetin, id est terbencius
Demedacon idē dissolucon
Daniti, id est pondus sex grano-
rum ordei
Deueriden, id est oleum nardinum
Dabar, id est vis
Dabestis, id est testudo
Druncium, id est satrinus
Dragantium, id ē vitriolum
Duenege, id est vitriolum viride
Denoquor, id est borax
Derant, id est vrinis
Daran, id est gumma
Damatan, idem
Diamascien, id est flos æris
ELkalei, id est stagnum
Ebeli, idest salime
Elei, id est medicina.
Elexir, id est
Ezeph id est Sol
Es, apodiatum id est Lunatum

Es, id eſt corpus
Es, id eſt venus
Epatis, id ē aloes epaticum
Elqualitur, id ē vitriolum viride
Ezimar, id ē flos æris
Epar, id ē aer
Elesmatis, id ē plumbum vſtum
Electum, id eſt aurum
Elome, id ē auripigmenitum.
Elidrium, id ē maſtix
Epoſilingi, id ē ſquama ferri

FEdeum, id ē crocus
Firſir, id ē calor
Faba agreſtis, id ē lupinus
Facinum id ē æs
Phebus id eſt puer virgo

GAzar, id eſt laurus
Gluten, id ē fel taurinum
Gazar, id ē galbanum
gypſum, id ē gumma.
Gutta, id ē gumma in armoniaco
Gerſa, id ē ceruſa

G

HEeltabatoni, id ē terebinthina
Halle, id ē viſcus
Hiſaſciran, id ē armo
Hetalibat, id ē terebinthina.
Habras, id ē ſtafiſagria
Hunt, id ē Iupiter
IVia, id eſt lapis gypſus
Ipoacidos, id ē barba ircina
Iupiter, id ē ſtagnum
Iarim id ē viride rame
Incuda, id ē ſponſa
KAib, id ē lac acetoſum
Kumen, id eſt coadunatio
Kiles, id ē ſal de torrente
Kimenna, id ē ampulla
Kiſt, id eſt opopanax
Karabe, id ē gumma ſicut ſofarata.
LAum, id ē amigdala amara
Laos, id ē ſtagnum.
Lutum armen, id ē bolus
Latune, id ē terra argentea
Lac papaueris, id eſt opium
Luben, id [illegible] thus
Latro, id ē argentum viuum

Lot, id eſt vrina
Lamaty, id eſt gumma arabi
Luna, id eſt argentum
Lapidis calcis, id eſt bacitura ęris
Lapis de montanis, id eſt teſtudo
Lapis rebis, id eſt teſtudo
Lamere, id eſt ſulphur
Later, id eſt perpetrata.
MAſal, id eſt lac acetoſum
Madic, id eſt lac poſtquã extrahitur butyrum
Moſardegi, id eſt plumbum.
Muſoia, id eſt Alexandrina tucia
Melichehem, id eſt cibibabit
Machinar ex quo vitreantur vaſa.
Malaribrio, id eſt opium
Melc, id eſt lac acetoſum
Macra, id eſt creta rubea
Meſſellum, id eſt Iupiter
Moz, id eſt mirra. Mars, id eſt Venus
Madic, id eſt lac vaccinum
Minera, id eſt vena
Mars, id eſt ferrum.
Mercurius, id eſt argentum viuum

Minium, id ẽ cinabrium
Malhodoram, id ẽ sal gemma
Marich, id ẽ scorea
Magra, id est corneolus
Misius, id est aspaltum
Maruch, id ẽ oleum
Metal, id ẽ dragma
Monstrare, id ẽ mastix
Milcordat, id ẽ sanguis draconis
NAnphora, id ẽ petroleũ albũ.
Nardinum, id ẽ oleum
Nitrum, id ẽ barac
Nepsu, id ẽ stagnum æneum.
ONiua communis
Otap, id est sal armoniacus rubrificatus per aquã vitrioli rubei
Osatur, id ẽ organum
Oscieum, id ẽ apium
Oleum palestinum, id ẽ acetum
Oabelcora, id est cucurbita
PElude, id ẽ mel coctum.
Phibit, id ẽ rapax
Prassium viride, id est flos æris
Pater ante filium vilis est factio
Patris

Patris, id ē ſatirion
Preſmuchim, id ē ceruſa.
Ponſigelon, id eſt bacitura eris vel ferri
Preſmukis, id eſt ceruſa.
Popauax, id ē gumma.
QVebrit, id ē ſulphur
Quemli id ē plumbum
REilli, id ē ſal acetoſum
Ruſatagi, id ē æs vſtum
Raari, id ē ſal armoniacum.
Raſas, id ē ſtagnum vel plumbum.
Ramigi, id eſt colofonia
Recham, id eſt marmor
Raſeos, id ē æs
Riaſtel, id ē ſal
Rayb, id ē lapis
SAle, id ē pulchrum
Sactin, id eſt vitriolum
Silipit, id ē cuprum
Seuco, id ē plumbum.
Sezur, id eſt aurum
Sulphur viuum, ſulphur decoctum
Sulphur clauellatum, idem

Sedem, id eſt vas
Scicados, idẽ herba moba vel Iouis
Sciden, id eſt ceruſſa
Soluere, id eſt inhumare
Sira, id eſt auripigmentum.
Spodium, id eſt cinis auri
Sinapis, id eſt terſa.
TArtarum ſcorea de doleo vini
Terra rubea, i. bolus armenus
Terra tactaria eſt ſubtilis teſta, qua aurifices vtuntur pręgrandi merij
Tifacoum, id eſt argentum viuum
Titar, id eſt borax
Tirſiat, id eſt armoniacus
Tuſiaſi, id eſt ſulphur viuum
Tin, id eſt ſulphur
Tifatam, id eſt ſulphur viuum
Tricar genus ſolis
Ticalililbar, id eſt ſpuma maris
VZifur cuprinum
Vzifur, id eſt ſynopide
Vz, cerata thimolea
Vmo, ſtagnum.

Vnifago, ſuccus bine
Vncam, argentum viuum
Vaſtior, crocus ortenſis
Viſur, cyprinum.
YErcia piſcis
Ycar, medicina.
Ygoraneo, id ē herba mixacorion
ZArſrabar, id eſt argentū viuū
Zancre, id eſt auripigmētum
Zerobilem id eſt zodoaco
Zerci, id eſt vitriolum
Zi par rei
Zeco, id eſt dragantum.
Zafaram, id eſt limatura ferri, & in vaſe æreo aſſata.
Zarca, id eſt ſtagnum

IOANNIS GAR-LANDII ANGLI PHILO-sophi doctissimi de præpa-ratione Elixir li-bellus.

OPVS nobilissimũ & breue ad Elixir, seu lapidem philo sophicum compo nẽdum, & fit, si be-ne regatur magi-sterium in quatuor mensibus, & fue rit corpus rubeum. Si verò fuerit spiritus coniunctus cum corpore albo, erit medicina seu Elixir ad al-bum. Mercurius sublimatus viuifi-cabitur modicũ tamẽ, Mercurius si viuificabitur totum Mercuriũ albũ faciet viuificari. Prima ergo opera-tio est, quòd sublimes Mercurium cũ vitriolo Romano, vel coporosa, quousque sit benè mortificatus, ita quòd sit Mercurij pars vna, & vitrio

li vel

li vel coporoſę pars alia, vel ſi volue
ris de coporoſę vel vitriolo, potes
ponere partes duas. Poſtquam au-
tem Mercurius fuerit bene mortifi-
catus, tunc recipe dictum Mercu-
rium ſublimatum, & benè pulueri-
za, & miſce cum vitriolo pulueriza
to, & ſublima ipſum a prædicto vi-
triolo ſeptem vicibus, ita quòd ſit
tantum de vitriolo, quantũ de Mer
curio ſublimato, qualibet tamen vi
ce debet nouum vitriolum miſceri
cum Mercurio ſublimato ſupradi-
cto: & hęc erit operatio prima, quę
dicitur operatio ſpiritus. Sequitur
operatio ſecunda, quæ eſt, vt reci-
pias prędicti Mercurij ſepties ſubli
mati, & puriſsimi ſolis optimè cal-
cinati ana. Quę duo ſimilia miſtis,
& ſuper marmore incorporatis, po
ne in rotumba vitrea vel ampulla,
& claude foramen ſeu os vaſis cum
luto ſapientiæ, deinde ponatur in i-
gne cinerum debili, & ſtet ibi per

dies nouem ad minus. Dicta ampulla, & sepeliantur cineres super ipsam in modica quantitate, sufficit enim solum, quòd cooperiatur à cineribus. Dimitte autem sic sub cineribus prædictis, quousq; videris, quòd totus Mercurius ascenderit ad sumitatem laterum dictæ rotumbæ: tunc resolue ipsum, & fac quod corpus calcinatum cadat, seu stet super Mercurium: tunc iterum dimitte dictam rotumbam per eũdem modum sub cineribus calidis. Et scias quòd consueuit in duodecim horis ascendere Mercurius totus. Finitis autem nouem diebus, da ignem fortiorem, ita quòd ascendat, & sublimetur, quidquid poterit sublimari. Quo facto euacua vas cum cautela, ne materia sublimata misceatur cum materia quæ remansit in latere inferiori rotumbæ prædictę. Sequitur tertia operatio, quæ est, vt recipias

pias quod ſublimatũ eſt, per modũ prædictum, de eo quòd remanſit, in fundo nõ eſt curandum, ad opus poteris tamẽ ipſum in corpus reducere, & erit ita bonum, vel fortè melius, quàm fuit prius. Et ipſum ſublimatum pone in rotumba, quam colloca in lento igne vt prius, & volue ipſum, ſicut ſupra feciſti, & reuolue quouſque ſublimatum quod eſt ibi cadat guttatim inferius, & hoc fiet in vno mẽſe, vel in triginta diebus, vel quadraginta ad maius. Cum autem videbis quòd materia ceciderit in fundo rotumbæ, nec ſublimabitur altius, tunc dimitte rotumbã cum eadem materia ad eundem debilem ignẽ per alios triginta dies, tũc remanebit medicina fuſa in maſſam vnam frangibilem. Vnũ põdus prædictæ maſſæ frangibilis conuertit trigintapondera Saturni in verũ Solem, aut in veram Lunã, ſicut medicina fuerit præparata. Sequitur

quarta operatio & vltima, per quã fit multiplicatio medicinę, tam quo ad eius augmentum in quantitate, quàm quo ad eius medicinæ efficaciam in bonitate. Recipe istius medicinæ partem vnam, & Mercurij septies sublimati partes duas, quæ simul misce, & pone in rotumba, decoque voluendo, & reuoluendo sicut prius quousque cadat guttatim, & fit in octo diebus. Et scias quòd qualibet vice, qua hoc reiteraueris, addendo medicinæ duplũ sui de Mercurio septies sublimato, ista medicina conuertet quinquaginta duo pondera saterni plusquã faceret antè. Scias etiam quòd hoc ipsum faceret de alijs corporibus imperfectis, si proijceretur super ipsa, hoc ipsum faceret proiecta, super viuum Mercurium bullientem siue feruentem. Ad limam verò procede per omnia cum corpore albo, sicut suprà fecisti ad solem cũ

corpore

corpore rubeo, hoc tamē excepto, quia cum proceditur cum corpore albo, debet poni de Luna pars vna, & de Mercurio septies sublimato partes duæ. Et quia sublimabitur in parte Mercurius viuus, remoue viuificatum, & loco eius pone tantundem de sublimato, & scias quòd in tertia vel in quarta sublimatione non ascendet amplius de viuo: & sic est funis huius operis.

Aliud.

Elixir siue medicina vera, quæ pro thesauro fuit cuidam data, per hominē fide dignum antiquū, qui quasi toto tempore vitę suæ laborauit in opere Alchimiæ, nec vnquam, nisi in hac operatione inuenerat veritatem, & erat Italicus, & literatus, & bene intelligens.

Primo ergo fac amalgama cum parte vna solis, & partibus quatuor Mercurij, sicut aurifabri communiter faciunt. Postea adde de viuo

Mercurio, ita quòd ſit vna pars Solis, & duodecim partes Mercurij. Deinde ponatur materia ad digerendum in igne cinerum lentiſsimo, adminus per quadragintadies: finitis iſtis diebus, extrahatur materia de vrinali, & ponatur in cucurbita ſuper poſito alembico, & ſublimetur ad ignem lentum quidquid poterit ſublimari, antequam tamen materia ponatur in cucurbita terátur bene corpus cum ſpiritu, & inuicem miſceantur: quo facto pondera materiam quæ remanſit in fundo cucurbitæ per ſe, & materiam ſublimatam, ſeu diſtillatam per ſe, & vide quantum ſit de materia in pondere quæ remanſit in fundo cucurbitæ, & ſi fuerit vna pars corporis & quatuor partes mercurij, bene quidem, ſin autem ſuperadde tantum de Mercurio ſuperius diſtillata ita, quod ſit corporis ſiue Solis pars vna, & de Mercurio partes quatuor,

tuor, quæ ſimul miſce, tere, & incor pora, poſtea pone in ampulla deui- tro materiam ſupradictam, quam pone ad ignem cinerum, & ampul- lam cooperias vſque ad collum, & da ignem per duos dies naturales, ita quod ignis nõ ſit nimis debilis, nec nimis fortis, & ſit ignis carbo- num, tunc inuenies in fundo ampul læ materiam facientem quosdam flores, tunc frange ampullam, & ite rum tere materiã, & decoque quo- uſque fiat rubeus puluis, ſiccus, po- ſteaadde illud materię deſiccatę de mercurio viuo, quã ſupra diſtillaſti â materia tantũ, vt prius. Dictas au tem additiones, & deſiccationes to tiens reitera, quouſq; dicta materia tota duodecim partes Mercurij fi- at puluis rubeus & ſiccus, ita quòd de argento viuo nil ibi appareat, ſed ſit materia ſemifixa. Sequitur ſecunda operatio, ſeu pars opera- tionis, quæ dicitur diſſolutio, mate-

riæ in aquã. Recipe ergo ſupra dictæ materiæ puluerizatæ & ſiccæ partẽ vnam, & aceti acerrimi partes ſex, & ſimul miſce, & pone in ampulla bene obturata, & pone in balneo bullienti, vel ad ignem cinerũ ad tres horas, vt ibidem dicta materia diſſoluatur: tũc euacua quod eſt ſolutum & clarum in aliquo vaſe bene mundo, vitreo, & ſi aliquid remanſerit non ſolutum, iterum coquatur ad ignem cinerum, & benè ſiccetur, vt prius, & poſtea in dicto aceto acuto ſoluatur, vt ſuprà, vel balneo, vel in cineribus, & euacuetur, & ponatur cum alia ſimili materia diſſoluta. Hæc autem operatio reiteretur, quouſque tota dicta materia debet diſſolui. Sed eſto quòd non diſſolueretur ex toto, procede cum eo, quod inueneris diſſolutum per modum qui ſequitur. Pone materiam totam diſſolutam in balneo Marię, & congela eam, recipiendo
aquam

aquam per alembicum, quæ aquã debet esse dulcis quasi ex toto, tũc debet apparere istud signum, quia in dicto calore balnei erit materia quasi aqua spissa, sed si refrigeret̃ coagulabit̃, quasi esset mel: tunc pone dictã materiã congelatã bene tritã ad aerẽ denocte, in scutella vitrea, & in trib. noctib. ad plus dissoluet̃ in aquã clarã. Postea dictã materiã ad aerem dissolutã decoque ad minus septẽ diebus in vase devitro bene obturato, vt nihil exire possit, de vapore. Scias tamen, quòd in extractione de vase materię dissolutę ad aerẽ, poteris lauare vas cũ dicta aqua nostra dulci, & super aliam materiũ proijcere dissolutam prędictã lauaturã. Postmodũ ponatur dicta materia in cucurbita superposito alẽbico, & ad lẽtum ignẽ cinerũ, vel in balneo distilletur, quidquid poterit distillari recipiatur, & mundè in vitreo vase reponatur, & scias

quòd erit aqua dulcis. Cum autem vas fuerit in frigidatum, reducatur aqua dulcis ſuper materiam congelatam, quæ remanſit infundo, & ſit tantum de aqua noſtra dulci, quòd materia tota diſſoluatur ibidem, quod fiet per decoctionem eius in balneo, vel in cineribus in vaſe clauſo ſiue obturato. Inſuper ſcias quòd de aqua dulci debet in tanta quantitate haberi, quòd ſufficiat ad totam dictam materiam diſſoluendam. Decoquatur autem dicta materia diſſoluta balneo melius ſicco per diem naturalem, & tunc faciet materia infundo quandam reſidentiam. Tunc illud quod eſt diſſolutũ & clarum euacua, & repone mundè per ſe, fæces verò ſiue illã reſidentiã ad partem mundè repone, pòſt recipe dictam materiam diſſolutã & claram, quam ſuprà reſeruaſti, & iterum decoque per diem naturalem, & reſidentiam quam faciet repone,

pone, cum alia residentia quam superius reseruasti. Hæc autem operatio totiens reiteretur, quousq; materia dissoluta per eius ebullitionē in balneo nullam faciat residentiā, sed maneat ex toto soluta, sine vllis fæcibus: & tunc post congelationē materiæ dissolutæ, apparebit res munda, alba & clara, faciliter solubilis, & sublimabilis, ita quòd quando satis ebullierit cum dicta aqua munda dulci, nil fiet de residentia aut de fęce: nā in qualibet decoctione materia faciet aliquam residentiam, siue fæcem quousque sit perfectè mundata. Dictæ verò fęces colligātur per se, mundè, & seruentur semper, quando dissoluitur materia in aqua nostra dulci, & euacuabitur quod fuerit dissolutum: illud enim quod erit mundum, vel mundationi aptum soluetur in aquam, quod verò erit combustum & fixū, remanebit in fundo vasis, nec pote

rit ſolui, niſi primitus calcinetur. Et ſcias quòd materia diſſoluta, debet eſſe alba ad modum ſalis cōmunis diſſoluti in aqua fontis, fęces autē debent eſſe rubeæ. In octo vel in nouem ſolutionibus purificabitur ad plus materia, ab omni terreo, groſſo, & faciet fęces. Materia verò Mercurialis ſemper apparebit alba & faciliter pulverizabilis, & ſpecialiter per quartam, vel per quintam congelationem, & ſic habes fixam materiam à volatili ſeparatam. Sequitur tertia pars operationis, per quam præparare debes illas fęces, ſeu reſidentiã combuſtam & materiam diſſolutam. Recipe ergo dictã materiã diſſolutam, in qua eſt pars volatilis, & eam congela ad lentum ignem cinerum, & eam cuſtodias vſque ad tempus congelatam quia non eget alia præparatione; illas verò fæces fixas, ſic præparabis. Recipe ergo dictas fęces, quæ

in

in fundo permãſerunt, & pone eas in vaſe terreo, bene obturato, ſeu luto ſapientiæ clauſo, & ipſum igneas in igne carbonum per tres dies naturales ad minus, vt materia calcinetur, & caue, quòd non ponas in furno reuerberationis, quia talis ignis calcinationis hîc non expedit. Tũc dictam materiam calcinatam ſolue in aqua ſulphuris, acuta, ita ꝙ totũ ibidẽ ſoluat. Et ſi contingeret dictã materiã, non ſolui euacua quod eſt ſolutũ iterũ & illud quod nõ eſt ſolutũ calcina, & ſolue, & hoc totiẽs reitera calcinando, ſoluẽdo materiã fixam, quouſq; totum ſoluatur. Quo facto pone materiã ſolutam in ignem cinerum lentum, & congela ſeu deſicca ita, vt poſſit puluerizari. Modò ſequitur quarta pars operationis, per quam coniunguntur ad inuicem, & vniuntur partes prædictæ ſeparatæ. Recipe ergo de dicta materia coagulata, & ſicca, &

puluerizata, fixa partem vuã, & materiæ non fixæ superius dissolutæ & coagulatæ & perfectæ muudatę tantundem, simulq; tere subtiliter, deinde ponatur in vase de uitro, & super ponatur modicũ de aqua nostra acuta, quousque fiat vna pasta mollis, & obturetur vas benè, ne fugiat aqua prędicta: tunc ponatur in balneo, quousq; soluatur totum ibidem in aquam claram, quòd fiet ad plus in quadraginta diebus. Quo facto ponatur in cineribus calidis, & ibidem bene & suauiter congeletur, nec cures tunc aquam per alembicũ recipere, licet posses, quia tũc parũ adest vel nihil valet. Deinde sicut prius ponatur de materia volatili cum dicta materia suauiter congelata, & desiccata, imbibendo & desiccando cum aqua nostra acuta ita quòd fiat sicut pasta, tunc coquatur in balneo septem diebus, deinde lento igne congeletur, & materia

ria desiccetur, sicut prius. Hoc autē continuetur, & iteretur quousq; faciliter materia ad ignem modicum fundatur, sicut stannum, & sic habebis tuam materiā congelatam in infinitum.

Sequitur quinta operatio siue quinta pars operis, in qua ponitur modus proiectionis medicinæ. Recipe ergo de dicta materia quæ funditur sicut stannum partē vnam, & de Mercurio partes quatuor, quæ ponātur in cucurbita vitrea, & detur ignis sublimationis per tres horas, & cōgelabitur Mercurius in massam frāgibilem ad modum amalgamę. Eodem modo vna pars dictæ massæ frangibilis posita supra decem partes Mercurij, cōgelabit ipsum in massam frangibilē, sicut prius, & erit medicina congelans Mercurium, & per hunc modum poteris in infinitum Mercurium congelare, quòd semper erit medicina congelans Mercurium.

Sequitur ſexta pars operis, in qua docetur quomodo ſit procedendum ad rubificationem medicinæ; procede ergo per hunc modũ. Recipe Solis partem vnã, & dicti Mercurij congelati partem aliam, quæ ſimul miſce, & pone in furno reuerberationis ad calcinandum per diẽ naturalem, tunc fiet materia calcinata ſicut cinis rubeus, quòd ſi nõ fierit calcinatio, fiat ſic, quòd tale ſignum debet apparere, quo facto, dictus cinis rubeus ſoluatur in aqua noſtra acuta, per modum quem ſuperius poſuimus, poſtea cõgeletur. Deinde recipe huius modi materiæ congelatæ partem vnam, & medicinæ ſuperius poſitæ, quæ funditur faciliter vt ſtannum, partem aliã quæ ſimul terantur & imbibantur cum illa parte munda, volatili & diſſoluta in aceto, ſeu aqua noſtra acuta, quouſque fundatur facillimè, coquendo amalgamam prius in bal-

neo

neo per tres dies, & postea ipsum cōgelando in cinerib. calidis. Hæc medicina similiter eodem modo, sicut dictum est superius, ponatur cum argento viuo, ita quòd sit pars vna medicinæ & partes decē Mercurij, & detur ignis sublimationis per tres horas, & fiet amalgama, seu massa vna frangibilis, & rubea, fixa & fusibilis, quæ etiā cōgelabit Mercurium in infinitum colore rubeo, ponendo ad ignem sublimationis per tres horas, in vase terreo vel vitreo. Et si ponas partem vnam corporis albi vel rubei, cum vna parte dictæ amalgamæ seu massæ frangibilis, aut Mercurij congelati, & fundas simul totum, fiet medicina perficiens omnia corpora imperfecta, in perfectissimum Solem vel Lunam. Et si dictum amalgama album vel rubeum cōburatur, in furno reuerberationis, quousque fiat puluis, & postea soluatur in aqua

noſtra acuta, deinde congeletur, erit medicina, cuius vna pars cõuertet quadragintaunã partes, in verũ Solem & Lunam, ſecundum quòd medicina fuerit præparata.

Modus verò quod Geber ſeruare conſueuit in proiectione medicinæ, & in eius rubificatione, ſimiliter & in eius multipicatione, eſt iſte. Recipe illius reſidentiæ fixæ partem, quæ fuit ſeparata ſupra à materia diſſoluta, hoc eſt fęcum, de quibus ſuprà mentionem fecimus, & ipſam partem ſeu reſidentiam fixam, ſolue in aqua ſulphuris acuta, tunc recipe illius medicinæ volatilis muudè & claræ ſimiliter in aqua noſtra acuta ſolutæ, quę ſolutiones inſimul coniungantur, & inuicem vniantur: deinde ad ignem lentiſſimum diſſolutiones congela: poſtea ſublima excongelata materia, quidquid poterit ſublimari, ſublimabitur enim pars materię fixæ, cũ

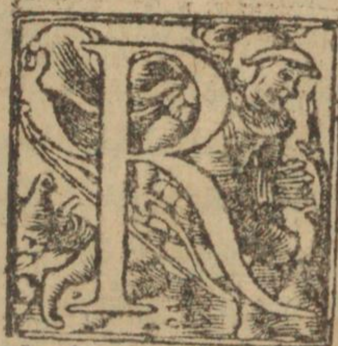
parte

parte volatili aut non fixa: tunc si re manserit de materia fixa, aliquid quod non fuerit sublimatum, pondera ipsum, & adde de materia volatili duplum sui, & solue vtranque materiam in aqua nostra acuta, deinde congela, & postea sublima. Dictas autem additiones medicinæ volatilis, & vniones, solutiones & congelationes totiens reitera, quousque materia fixa cū volatili ex toto fuerit sublimata. Quo facto, recipe totum quod sublimatum est: & pone in cucurbita ad ignem cinerū, & da primò lentū ignē, postea ipsum fortifica paulatim, tunc vase refrigerato, vide quid ascenderit seu sublimatum fuerit, & quid remansit in fundo cum parte sublimata, & similirer tere, & incorpora, sine aliqua imbibitione aquę nostræ, deinde decoque lento igne, ipsum fortificando vt supra. Et hoc reitera, donec materia remaneat tota fixa in-

fundo cucurbitæ, ita quòd nihil ex ea sublimetur. Et quia non est impossibile, dictam materiam esse tãtum desiccatã, quòd nullatenus funderetur, adde de materia volatili materiæ fixæ, per modum proximè dictum, quousque medicina fundatur de facili, sicut cera, & tunc procede per omnia, faciendo fixum volatile, & volatile fixum, & fixum solutum, &c. sicut Geber philosophus docet, in capitulo penultimo sui libri. Et scias, quòd in sublimatione antequã perueniatur ad medicinã completam, necesse est materiam solui, & post congelari, & deinde sublimari. In fixione verò medicinæ non indigemus aquis.

IOAN-

IOANNIS GAR-LANDII ANGLI PHILO-sophi doctissimi de Mineralibus liber.

ATIO in animalibus & spiritibus mineralibus, & in arsenicis est anima & estmineralis. Eius natura est calida humida, & duorũ colorũ scilicet rubri & pallidi. Et arsenicum quod probamus est pallidũ, & foliatũ, & hoc arsenicum est fortius omnibus alijs, nec adeo combustiuum omniũ corporũ: & arsenicum est persimile sulphuri, in multis operibus, et subtilius sulphure & in velocitate solutionis, & in patiẽtia, ignis. Et pallidũ est igne patiẽtius rubeo, & pallidũ tingit melius, & eius postremitates meliores, Et de eius proprietati

bus accidit, quòd aliud albificat, ſed non ſe ipſum, quando exaltatur & denigrat, quando non exaltatur & cōburit, dum viuit, & quidquid ex arſenico volunt, eſt vt dealbet ſuam vinitionem: & quòd ab eo remoueamus ſuam comburationem. Et dixit Geber filius Haiē, quòd Deus ſibi auxiliaretur ſpoliationibus. Dixit (inquam) quando arſenicum decoqueret, in oleo amararū amygdalarum, vel in alio oleo erit valde bonum. Et dixerunt alij, quòd acetū meliorat eum melioratione incorruptibili, & hæc duo arſenica ſunt ſcientię acetum in completione ſuæ operationis, & ipſum acetū per meum caput adiuro, demonſtrat in arſenico mira opera, & intellige hæc. Et dixerunt alij, quòd ipſum arſenicum eſt lapis gentium, vilis precij, & repudiatus & deiectus, per fora & per ſtercora, & balnea, quia eſt radix calcis cauſa conditæ

ditæ cum qua depilantur mulieres. Tenet etiam viuum argẽtum, & cõmiſcetur ei, quando fuerit cum eo frater ſuus. Dixit Lialich filius Iaſich, quòd in viuo argento habetur quoddam occultum, quod non habetur in alijs generibus mineraliũ, & in mineris habentur quędam corpora, quæ ei pariſicantur vel compaginantur, & ipſum fatigat ſapientes & pigritare facit: & eius condimẽtum eſt tribus modis, Exaltatio, Lauatio, & pauſatio, donec dealbetur. Et fama ſuæ exaltationis eſt, quòd aſſumes de eo aliquam partẽ quam mole & reſolue in vno per duello, ſicut ſcis, & tũc permuta de vaſe in vas, vt bene decoletur, & imbibe eum arſenico puluerizato cũ pauca molitione & aſſatione, donec in eo penitus introierit, & poſtea pone in olla vitreata, & tege cum alia ore ad os, & tunc linias diligenter compaginationẽ oris olla

rum, argilla mollificata alleuersi, in qua pili conuoluti sunt, & postea pone super ignem horis decem, primis tribus, igni leui, septem reliquis igne acri. Et cum post hanc decoctionem infrigidatum fuerit, tūc id quod exaltatum fuerit collige cum spongia, & si tibi de eius albedine placuerit, bene erit, sin autem repone super ignem & coque donec ad libitum tuum fiat, & sic facies ter, & non pluries, & singulis vicibus mutabis salem solutum: & tunc talis erit, qualis est camphora, & totum absconditum scientiæ est vtrum bene factū fuerit an non, vt sumas folium argenti calidi, & puluerizes super eum, & si fuerit bonum, non denigrabit folium: & fama sua lauationis est, quatenus des ei bibere de sale soluto, vt prædiximus, & assa bene in furno panis leuiter, donec de sale biberit, quantū est ipsum met, & postea laua, & cola à

la à ſuo ſale, id eſt in olla vitreata, donec aqua dulcis benè exeat, & poſtea deſicca eũ in vaſe & incerabis eum ſale alkali ſoluto in eadem quantitate, quantum eſt ipſum, donec eum album videas, ſicut ſepũ, & poſtea teneas ſuper ignem donec reſoluatur, & poſtea ſubtrahe & cuſtodias.

Item de Arſenico
Cap. II.

ACcipe de arſenico pallido foliato aliquã partem, & de ſale foliato, & de ſale maſſę tantundẽ, & reſolue in aceto acutiſsimo, & hæc in duplo, & des bibere arſenicũ paulatim cum mollitione & ſiccatione, donec totum biberit, & aſſa eũ, & laua cum aqua pura, donec tollatur ab eo quidquid ſalſuginis in eo eſt, & donec videas eum albũ quaſi niuem, & poſtea combure cum eo quod volueris corpus, & ipſum erit valde bonũ, quoniã melius eſſe

non potest. Et fama suæ operationis est, quòd assumas de arsenico aliquam partem, & moles eam bene in mortario æreo, & postea sume de sale, quo vtimur, postquam assatum fuerit, donec stridorem suũ amiserit, & resolue in aqua, & postea coagula eum, & postea resolue in aceto acutissimo, & hoc in duplo, & incera cum eo ipsum arsenicum, hoc est, dabis ei ad bibendum ad Solem calidũ paulatim, cum molitione facta per digitos, donec totum perbiberit & fiat album, & postea amassabis eum cum vnguento, quod nominabimus, in eadem quantitate, quantum ipsum est, & repone post vnctionem in vitreato vase, & linias illud, vt sæpe diximus: & pone in furno calido & pone illud vitreatũ vas in cineres cum carbonibus, vt sit panis sub Mercurio, & hoc per noctem vnam, & postea inde extrahes & moles eum,
&

& totiens hoc facias, donec eum al bere videas, quaſi argentum, & tũc operare cum eo, & videbis quod deſideras, Deo volente. Pone vnciam vnam eiuſdem ſuper decem vncias cupri, aut ferri, aut plumbi, & fla ſuper illud ignem follibus, donec ſoluatur, & liquefac in argentũ exanimatis Deo volente.

De eodem Cap. III.

ACcipe arſenicum bonum, de quo prædiximus, aliquã partem, & tantundem de ſale panis, & mole pariter, per optimè, & pone in vitreatum & circumluta luto ſapientiæ, & ſuper pone, donec tegatur, aquam caſei, ſic ipſum ſerum acidum, & coque aſsiduè leui igne. Et cum aqua illa fuerit deſiccata, potabis ipſum iterum alia aqua, ſed calida, & eodem modo donec inſpiſſetur quaſi pultes, & cum ſiccatum fuerit, pone ſuper illud tantun-

dem butyri quantum posueras de arsenico, & coque cũ eo paulatim, donec soluatur quasi sepum, & accipe tantundem de alunc, id est stãno, & liquefacias, & buccellabis cum argento viuo in duplo, & cum bucellatũ fuerit, mole eum cum prędicto arsenico in mortario, & dein de pone illud totũ in vitreo vase, cuius collũ sit angustissimum, oppila bene eius os, & luto sapientię linias diligenter, & pone in fornaculo, & supraincende prunas, & dimitte, & postea infrigidabis, & tunc ab olla extrahe, & pone vnciam vnam super vnam æris vel cupri, & erit argentum purum Deo volente.

De Sulphure Cap. IIII.

NAtura sulphuris est qualis natura arsenici, & eius condimẽtum quale illius est, sicut dixerunt huius operis sapientes in suis scriptis, quoniam hoc minimè probaui: sed illud sulphur ego probaui cum

cum viuo argento, & exaltaui cum eodem, & venit in minium valde bonũ, & probaui in cupri crematione, & venit in æs vstum bonum, & mirabile: & quidquid ex eo volunt est ablatio suæ combustionis & ablatio vnctionis suę, & vt dealbetur vt est arsenicũ æqualiter: & melius sulphur, est rubeum. Et dixit Geber filius Haien in libro tractatus Orti, quòd arsenicum operatur in rubedine quantum sulphur: et sulphur tantum in albedine, quantum arsenicum, sed nequaquam probaui. Et fama suæ operationis est, quòd assumas de eo aliquam partem, & mole cum alumine eum in eadem quantitate: & superpone vrinam per aliquot dies reseruatam, ita quòd tegantur, tunc coque leui igne & bulliet, donec anihiletur aqua, & donec tibi placeat color suæ albedinis, qui nisi placuerit, superponas aquam * casei, & acidam *lactis.

calidam, & coquas donec fiat album, & pone tunc in tuis operibus, Deo volente.

De Mercurio Cap. V.

RAtio in viuo argento. Scias, quòd ipſum eſt frigidum & humidum, & Deus ex eo creauit omnes mineras: ergo ipſum eſt origo ipſarum, & ipſum eſt aereum, ignẽ fugiens, ſed cum igne aliquantulũ ſteterit, faciet opera mirãda, & alta, & ipſum ſolum eſt ſpiritus mundus & in mũdo talis nõ eſt, qualis ipſum eſt natura, ꝙ poſsit operari, quod ipſum operatur, & ipſum eſt quod intrat quodlibet corpus, id ẽ penetrat & leuat, & extollit corpora. Ergo cũ ſe miſcuerit alicui corpori, ipſum viuificabit, & illuminabit, & ipſũ tranſmutabit de ſtatu ad aliũ ſtatum, de colore ad colorem, ſi cũ eo miſtum fuerit, vel coniunctum, & ipſum erit fermentum corporis illius, & tunc totum erit Yeſir ad albedinem,

bedinem, & rubedinem, & ipſum eſt aqua perennis, & ipſum eſt aqua vitæ, & lac virginis, & ipſum eſt herba mundificans, & lauans, & ipſum eſt fons animalium, quia ſi quis ex eo biberit, non morietur in æternum, & ipſum coloris retinens: eſt & coloris medium, & ipſum facit corpora coloris ſuſceptiua, & ipſum mortificat & viuificat Deo volente, & ipſum deſiccat & humectat, & ipſum infrigidat & calefacit, & ipſum facit opera contraria, ſecũdũ ſui condimẽtum. Et cum ipſum viuum fuerit, habet quædã opera, cum autem mortuum fuerit, tunc habet opera multum meliora: & cũ fuerit exaltatum, alia habet opera, & cum fuerit ſolutum, habet opera maxima, & ipſum eſt ſerpens ſe ipſum luxurians, & ſe ipſum impręgnãs, & vna die parturiẽs, & ipſum ſuo veneno cuncta interficit animalia, & ignem fugit, & interficit om-

nia in longo vel in breui tempore. Sed tamen viuum argentum nequaquam potest separari, quoniam ipsum fugit ab igne, sed tamen sapientes fecerunt per quædam artificia, vt ignem expectaret. Paulatim ergo & gradatim, cum igni repugnat, cibant eum igne, donec expectat aliquantula tantùm expectatione, & tunc ex illo fiunt opera mira, & mutationes, quia sicut ipsum mutatur, ita mutat: quoniam tunc ei auferetur eius nigredo, & lutulentia, & etiam discursio. Ergo sicut tingitur, tingit: & vt coagulatur: coagulat, & cũ soluitur, soluit aliud, & seipsum albificat, sicut materia, & ad finem rubescit, & ipsum est lac, & vrina humida, & ipsum est vnguentũ solutũ, & ipsum est pater mirabiliũ omniũ, & ipsum est nubes, & nubulũ, & ipsum est seruus fugitiuus, & ipsum disputauit cum auro & conclusit eum. Dixit aurum: disputésne

ſputésne mecũ? Ego Dominus lapidum, & inſuper ignẽ patiens. Reſpondit viuum argentum. Verum dicis, ſed ego te genui, & tu trahis originẽ à me, & quædam pars mei partes multas tui viuificat: & tu es auarus, quia nihil vis largiri reſpectu mei, & ſi quis iunxerit me fratri meo, vel ſorori meæ, viuet & gaudebit, & ero ſufficiens ei vſq; in ęter num, et ſi viueret annos milies mil lenos. Et ego ſum totum ipſum abſconditum, & in me ſapientia latet abſcõdita, & ego muto omnia corpora in Lunam, cum arſenico, & poſtea in Solem coniuncto cum ſulphure, & in me ſunt condimentorũ quatuor genera. Vnum condimentum eſt ſalis atramenti exaltatio, & etiam ſalis armoniaci, & etiã cum corporibus bucellatio, id eſt abatio, & cũ olfactu ſtanni, & cũ ol factu ſulphuris. Sed exaltatio ſalis, & atramenti eſt, vt aſſumas ex eo

aliquam partem, & moles ipsum vi
uum argentum cum atramento, &
hoc in duplo, & cum sale in eadem
quantitate, quantum est ipsum, &
sal solutum sit in budello, id est du-
plum, & moles cum ijs, & sicca do-
nec moriatur in eis, & postea pone
in alipheam, sed vide nequa id est
aliqua in ea sit humiditas, & primi-
tus assatum sit in furno panis, vi-
uum argentum per vnam noctem,
& in mane à furno extrahe & pota-
bis cum sale soluto, & postea in fur
no repone, & sit fac multotiens, do
nec ipsummet nigrescit, & quanto
plus in furno posueris, tanto plus
acquirit sibi colorem rubedinis. Er
go tunc ipsum repone in eliphel, &
oppila bene & diligēter coniunctu
ras, & suppone ignem. Postquam
bene super ignem posueris, per tres
horas leui igne calefacias, & po-
stea per septem horas acri igne, si
fuerit in diebus æstatis: si verò in
hyeme

hyeme, coquatur à mane vsq; ad horam vesperarum, postea dimitte donec frigescat, & tūc aperias ipsū aliphel, & inuenies superius exaltatum album & clarum Deo volente. Et eius exaltatio per salem armoniacum est. Quod assumas de argēto viuo duas partes, & ponas quantum medietatem de sale armoniaco bene conuoluto, & iterum tunc pone de sale quantum apposuisti de sale armoniaco, & mole semper, donec in eo moriatur viuum argentum, & pone in aliphel, vt prædiximus, tunc exaltabitur sicut alumen albū, lauatū, & hoc est vnum de magnis operibus & altis, custodi bene & reserua. Et eius coagulatio cū sulphure. Fama huius rei est, quòd assumas tres vncias vngenti sirach, si ipsum inuenire poteris, sin autem de oleo oliuarum, & fac bullire super ignem, in vase vitreato, & ponas cum eo mediā vnciam sulphu-

ris pallidi, in qua mole paulatim, donec resoluatur cum oleo, & postea remoue ab igne, & mitte frigescere in eo, & tunc pone cum eo vnam vnciam viui argenti, & postea ollā repone igni, quem paulatim accende. Tunc argentum viuum coagulabitur, & erit lapis rubeus, & tūc obsconde, & custodi, & gaude in operib. tuis & repone. Adhuc aliū habet modum, hæc est eius coagulatio cum olfactu sulphuris, & hoc est. Vt ligabis argentum viuum in panno spisso, tunc dependes in olla aliqua, & ponas in fundo eius sulphur, & lutabis bene iuncturas ollę inferioris & superioris, & incendes sub eo ignē per diem integrū, pòst dimitte vt frigescat, & inuenies ipsum rubeum quasi miniū, tunc ponas eū in operibus rubedinis, & cū eo gaudebis, quoniā in eo latent mirabilia magna & innumerabilia. Ergo cū ipsū volueris resoluere, resolue cum

ue cum sale armoniaco, & si volueris argētū viuū coagulatū habebis: & si volueris eū de albare, moles cū sale alkali, & cū cerussa, id ē blāchet mulierū, & durabit super eū mole de coctione & imbibitione: tūc ipsum dealbabit quasi esset exaltatū in eliphet. Sed si volueris quòd eius tinctura rubea maneat perennis, moles ipsum cum atramento, & croco ferri, & cum aqua salis armoniaci: tunc ipsum rubeum manebit & eius rubedo durabit, tunc abscōde. Et eius coagulatio cum olfactu de vsuruph, id est stanni, fama huius rei est quòd facit pilam ceream, & circūline luto sapientiæ & cum lutum siccatum fuerit, fac in eo foramen vsq; ad ceram, & inde eam extrahas, & pone in eo argentum viuum, & oppilabis ipsum foramē, et pone in olla, in qua habeatur plumbum, & sub ea ignem accende per duas horas, & ipsum coagulabitur

in lapidem album, et ipſum abſcon
de operibus tuis, et cum eo gaude-
bis. Alius modus: & hic eſt, vt aſſu
mas cannam groſſam, quam circū-
linias luto ſapientiæ, & poſtea po-
ne in eo viuum argentum: ipſum, in
quam, viuum, donec canna implea
tur, et poſtea eam tegas luto ſapien
tiæ, & facias foueam ſecundum ſuā
quantitatem, & ſub eo laminā plū-
bi ponas, & ſuper plumbum ponas
cannam, & liquefacias aliud plum-
bum, quod ſuperfundas cannæ do
nec omnino tegatur, & dimitte ſta-
re donec frigeſcat, poſtea circumli-
nias illud plumbum luto ſapientię,
& permitte ſiccari, & poſtea accen-
de ignem ſuper illam cannā, donec
plumbum liquefiat in luto ſapien-
tiæ, & olfactu argentum viuum cō
gelabit illud quod eſt intra cannā,
& poſtea frigeſcat & extrahe, & i-
pſum eſt coagulatum, adeò formo-
ſum inuenies, quòd formoſius non
poteſt

potest esse, & hoc est formosius experimentum quod expertus sum in argento viuo: tunc absconde.

Et etiam buccellatio cum corporibus. Fama huius rei est, quòd liquefacias quodlibet ipsum corporum, præter quàm ferrum, quoniã ipsum non recipit buccellationem. Et pone super corpus, quod soluere volueris argentum viuum, & laua ipsum in bucellatione cum aceto, & sale, donec eius nigredo exeat, & postea sicca cum sale, & incera ea cum qualibet aquarum linguã inter acidam & amaram reddentiũ, leui igne, aut sole: sic facies per diẽ integrum, postea solue illud, & cum solutum fuerit incera cum eo arsenicum dealbatum, & postea illud totũ pone ad liquefactionẽ: quod cum solutum fuerit, coagula illud. Tũc drachma illius sola, tinget quadringẽtas drachmas cupri, & leuabit, id est in argentum mutabit &

ducētas drachmas plumbi si Deus voluerit. Et scias quòd liquefactio est radix huius, & in ea est totum absconditum, ergo soluas eum sicut volueris, aut in stercore, aut in balneo: tunc tu solues cum eo omnes calces, & omnes limaturas, si Deus voluerit. Dixit Geber, cuius Deus misereatur, dixit, inquam, quòd exaltatio talis est spiritibus, qualis est liquefactio corporibus, & nominabimus postea famam solutionis, idest in corporibus. Scias quòd corpora mineralia sunt quædā spississima, quæ congelata sunt secundum operationem naturæ, in tempore longo, & quod primitus coagulatur in ipsis, est argentum viuū, & sulphur, & sunt origines mineræ & sunt aqua, & vnguētum, durauit nanq; super eos decoctio æquales colore & humore, donec inspissarē tur, & ex ipsis generantur corpora: tunc mutātur gradatim donec fiant aurum

aurum & argentum, in mille annis, & si durassent hæc corpora in mineris, operaretur in eis natura, donec fierent argentũ & aurum: sed Deus posuit in hoc minori mundo nobili, qui est secundũ maiorẽ causatus, sapientiã, ꝙ potest consequi in vno die hæc corpora in argentũ & aurũ, & vocauerũt sulphur terræ, & eorũ cõdimentũ est quatuor modis. Primus est calcinamentũ cum sale, & liquefactio & postea coagulatio. Sed calcinamentũ est eorũ cõbustio forti igne, cũ sale vt auferatur ab eis sulphur, quod in ipsis corrupit: & remanẽt munda vt calx & est calx. Dixit Geber, quòd indiguêre calcinatione hæc corpora, vt mundarẽtur eorũ partes, & vt essent apta penetrationi humiditatis, vt penitus penetret, quæ tunc habet potestatem solueudi ea, vt corroboretur eorũ siccitas, tunc magis erũt receptiua humiditatis, aptiora adtingendum

ſicut aurum & argentum, & indiguerũt tali aſſatione plumbum, æs & ferrum pro eadem re quam prædiximus: & vt mundarent ſe à ſulphuritate ſe corrumpẽte: & vt mundarent à ſe vnguentum comburẽs, & quod breuius eſt ijs omnibus, hoc fit, vt extraheretur ab eis humiditas corrumpens ea, vt in eis poneretur humiditas ignea, quæ meliorat in eis ſuam præparationem ad aliud opus, ad quod neceſſaria ſunt, & hoc cito. Corporum opportunũ verò inceramentum quid eſt? Hoc eſt ſubtiliare partes illius rei inceratæ, vt fiat ſubtilior & gracilior, vt penetret humiditas in corpore, quo indigemus in opere cõpletionis: nec erit inceratio niſi per molitionem & imbibitionem, donec fiat, qualis eſt cera, quæ leui igne reſoluitur, tũc attendas: hoc totum inceramentum moderni ſapientes adinuenerunt. Sed diſſolutio, id eſt,
denodatio

denodatio eſt, quòd ſumas eadem corpora calcinata & incerata, & ponas in vitro, & oppila eius os diligenter, & facias foueam, ponens in ea paleam, & cum ea vitrum illud, & tegas luto, & pone ſuper lutum ſtercus caballinum, & illud rigabis aqua, & dimitte per dies ſeptem: Ergo illud eſt diſſolutio caliditatis. Sed humiditatis diſſolutio ẽ: quòd facias foueam, ponens in ea vitreatum, in cuius fundo parũ aquæ ponas, & pendere facias vitrum prædictũ in vitreato ſuper aquam, ne aquã attingat, & vitreatũ tegas bono cooperculo, & liga bene cõiuncturas, & pone ſuper os vitri terrã et ſuper terrã arenã, & dimitte per diẽ et noctẽ, tunc diſſoluetur ſi Deus voluerit. Coagulatio verò eſt, ꝙ aſſumas vitrũ, in quo medicina prædicta fuerit diſſoluta, & pone in olla, in circuitu pone cinerẽ cribratũ, ne declinare valeat ipſũ vitrũ, & poſtea

ignem accende ſub olla paulatim per horas decem, donec auferatur humectatio, & deſiccetur humiditas, & coagulabitur medicina, ſicut minium, ſi fuerit rubea, ſi verò fuerit alba, inuenies eã vt eſt camphora: tunc operare cum ea, & gaudebis Deo volente.

De Auro Cap. VI.

RAtio in auro, & melius condimentum, & ſcias, quòd ipſum eſt Dominus lapidum, & corporũ, & rex, nec ab aere, nec ab aqua, nec vllo humore corrumpitur, nec etiã igne, nec in igne minuitur, ſed in eo melioratur, quia in eo hnmiditate quadam humectatur, nec etiam ſulphur cętera comburens corpora, ipſum comburit: eius nanq; complexio eſt æqualis qualitatis, & eſt clara, & in eo iam quatuor elementorum naturæ ſunt completæ abſque excreſcentia, & diminutione in eo, nanque habentur partes caliditatis decem,

decẽ, & ſiccitatis decem. Idcirco & ſapiẽtes ipſum exaltauerũt, & inter cætera corpora melius ſtatuerunt, & ab eo habuerunt compoſitionẽ maioris Elixir, quia ipſum eſt ſubſtantia æqualis, durans, & manens per ſecula ſeculorum. Et ipſum eſt pars Solis, & dicunt quòd ipſum eſt calidum & humidum, & ſic eſt aurũ inter corpora, ſicut Sol inter ſydera, quia Sol eſt rex ſyderum, & lumen, & cum eo complentur res terrarum, & vegetabilium, & arborum & minerarum, & cum eo valent & augmentantur. Et ſimiliter ſe habet aurum corporibus, quia aurum tenet omne corpus, & ipſum fermentat, de Elixir albo & rubeo, non melioratur, niſi cum eo, nec completur cum alio, ſicut maſſa quæ non completur ſine ſuo fermẽto, & ſicut corpora, cum dealbaueris ea, & exaltaueris, & ab eis ſcoriam abſtraxeris, & omne fœtidum abſtuleris, & vo-

lueris ea ſimul coniungere, vel miſcere, tunc pone fermentum cum corporibus, & mole cum eis in vnũ & amaſſabis cum aqua de los Yſciros, donec ſit illa maſſa fermentata, tunc dixerunt, quomodo erit: Fermentum corporis, tunc aſpicis fermentum maſſę, eſt ne aliud niſi maſſa, & hoc fermentum niſi corpus? Tũc, per Deũ neceſſe eſt huic rei hæ rere, & aperire cum claue ſapientũ philoſophorum. Et dixerunt quòd fermentum eſt, id quod dealbat medicinã, & aufert cremationem, & diruit alta, & corpora reddit leuia, & ponit etiam corpora in corporib. & ea coniungit. Et ipſum fermentũ eſt ſigillatio operum, & cum notitia eius meliorantur corpora, & complentur nutu Dei. Ergo ſi tu negligenter illud condideris, corrumpentur opera, quia eius exemplum eſt, ſicut maſſa & fermentum, & ſicut coagulamentũ in lacte, & ſicut

moſchus

moſchus inter bonos odores. Ergo hoc ſcito, quod crematio in hoc loco eſt neceſſaria, & fit per arſenicum quod comburit corpora, cum eo quod commiſcetur ei corporib. aliênũ. Tunc cum volueris aliquid horum corporum comburere cum eo, tunc cum hoc, & cum ſuis comiſtionibus cremabis ea: accipe arſenici pallidi aliquam partem, & mole cum aceto, in quo ſal reſolutum ſit per dies ſeptem, poſtea ſicca & mole, & crema cũ eo omne corpus quia cremabitur. Fama verò ſui cõdimenti eſt, vt ipſum liquefacias in teſta aurifabri, et pone ſuper ipſius partes decem, vnam partem plumbi, tunc plumbum mole, quia moletur: mole iterum cum arſenico condito eiuſdem quantitatis, & pone in olla parua vitreata, & liga compagine ſapientiæ, et incende ſub eo ignem carbonum validum, flando cum follibus, et hoc facias trib. ho-

ris, vel iaceat in furno vitrorum vel ollarum per vnam noctem, & extrahe et incera cum viuo argento, exaltato cum ſale armoniaco ſoluto aqua atramenti paulatim, donec totum ſuum põdus impleatur, & poſtea pone vnam drachmã eiuſdem ſuper vnam vnciam ſtanni, & fiet aurũ valde bonũ Deo volente.

Aliud eiuſdem rei *Cap.* VII.

*Litargyrum.

ACcipe aquam clarã in vaſe aliquo, & pone in eo *almartat tritum, & bulliat aliquoties, poſtea calefac auri folia, & pone in ea multotiens, donec aurum moli poſsit, quod pone in operibus tuis, & cum eo gaudebis. Aliud etiã bonũ. Accipe auri limaturam, & miſce cum eo arſenicum, & hoc in panno ſpiſſo, quem circumline luto ſapientiæ, & aſſa cum igne per noctem vnam, tunc extrahe & mole, & laua cum aqua ſalis, & pone cum eo tãtundẽ

ſalis

ſalis bene triti, & pone in vaſe ad furnum donec fiat calx alba.

De eodem Cap. VIII.

ACcipe aurum optimum, quãtum volueris, facias inde folia quæ calefacta in aqua ſalis extinguas, & poſtea in alia aqua, in qua plumbum tandiu fuit liquefactum, quòd nigrum fuit: tunc mole iſta folia quòd bene pulverizentur, adeò quòd nec digitis ea percipias, & poſtea operare cum eo Deo annuẽte.

Aliud.

ACcipe de almarchach, id eſt litargyro lapide, in quo argentum liquefit, & mole, & maſſa cum oleo, & pone in teſta aurifabri, donec fundi ſuperficies tegatur, poſtea accipe auri limaturam, & pone in Albot, & liquefac, & cum infrigidatum fuerit, eam mole, & abſcõde vſque volueris.

Aliud.

ACcipe ex eo aliquam partem, & mole, cum tanto de sale armoniaco soluto, donec biberit, pone in vitro, & superpone acetũ valde acutum, & dimitte per septẽ dies in loco humido, tunc soluetur in aquam rubeam vt sanguis, tunc incera cum argento viuo primitus exaltato, cum atramento & sale, & sæpe hoc inde facias cum molitione & siccatione, donec compleatur bene, postea pone ad liquefactionem: quod cum liquefactum fuerit ipsum coagula, & pone drachmam vnã super decẽ argenti, & erit aurũ.

De Argento Cap. IX.

RAtio super argentum. Scias quòd argẽtum corpus est mũdum, minus tamen auro, & est de partibus Lunę, quia Luna est minoris luminis Sole, & eius pondus est minus pondere solis, ergo ita se habet argentum ad aurum. Argẽtum verò corrumpitur in humo, & in locis

cis humidis, & eius sapor est acidus, & in eo multa accidũt accidẽtia: sulphure comburitur, & igne minuitur: & excepto auro, nullum corpus eo melius est, & ipsum est auro vicinius omnibus corporibus. Auri enim interiora sunt argenti exteriora: & eius exteriora sunt argẽti interiora: & eius natura est frigida & humida. Et dixerunt frigida & sicca, & commiscetur auro & cupro & recipit tincturam. Et iam ex eo fecimus Ycir albũ & rubeum, et postea fecimus inde aurũ, & multa mala sunt ei accidentia. Scito quoniam ipsum est nimis tenue, & valde timidum & est impaciens eorum quæ sibi accidunt. Sulphur verò, & stannum, & ferrum sunt ei inimica, nanq; inferunt sibi mala, nec sunt ei conueniẽtia. Sulphur verò solùm est condimentum argenti, plumbi, & cupri. Et arsenicum verò auri, plumbi, & ferri. Ergo hoc scias. Et argentũ est

* Elixir. opus ipſius * Ycir albi, & magni operis, iam operatur opus ſuũ alkali, id eſt plumbum in opere minori. Et arſenicum & viuum argentum eſt eius ſpiritus, & ſal armoniacus eſt eis ſeruiens, & eorum coniunctus. Fama ſui condimenti eſt, quòd eum ſoluas in vaſe albot, & pone cum eo alkali tantundẽ, quod cum frigidatum fuerit, mole & abſconde. Aliud. Solue plumbum alkali, & pone cum aliquotiens in aqua ſalis, poſtea calefac argentum, quod extinguas in eadẽ aqua, poſt quam molueris cum qualibet libra aquæ eiuſdem vnam drachmã arſe nici, vel ſulphuris, tunc argentum calcinabitur, & denigratur, tunc operaris de eo cum ſale ſoluto, & aſſa eum in furnello, deinde laua cum ſale, tunc fiet album & mundum.

Aliud.

SI coquatur ſulphur in aqua & ſale, & liquatur cum eo limatura argenti,

argenti, & iaceat in furnello per noctem vnam, deinde abluatur & mũdificetur à sale, tunc cum lotum fueret ter, fiet calx alba Deo volente.

Aliud.

ACcipe argenti limaturã quantum volueris, & pone in testa aurifabri super ignem, tunc cum iã caluerit, superpone parã sulphuris, donec totum comburatur, & fiat cinis, tunc mole cum sale soluto, sicut prædiximus, & erit albus puluis Deo volente.

De eodem Cap. X.

FAc argẽti folia quãto magis potes tenuia, quæ prunis superpone, donec sint colore rubea, dehinc in oleo extinguas, & hoc fac, donec nigra sint folia, tunc mole ea cũ sale soluto, vt prædictum est, & abscon de. Postea eiusdem pulueris aliquã partem sumas, & tantundem arsenici, & hoc incerabis cum alumine in vrina soluto, cum tantundem sa-

lis armoniaci, incerabis inquam cũ molitione & imbibitione donec totum inceratum ſit, & tunc illud totũ pone in teſta oui gallinæ vacuata, & luto ſapientiæ circumlinita, & pone ſuper illam teſtam aliam, & luto ſapientiæ coniuncturas linias: poſtea deſicca, & pone ouum in ignẽ, factum de ſtercoribus Yc, vel in prunis non multum calidis, ſed bene temperatis, per diem & noctem, poſtea extrahe & inuenies argentũ coagulatum, cuius vnam drachmã pone ſuper octo drachmas ſtanni, & fiet argentum valde bonum Deo volente.

Aliud melius.

ACcipe de folijs argenti aliquã partem, & arſenicum conditũ illud, inquam, quod cremat corpora quarta parte, & indue ea eo & pone in ouo gallinæ circumlinito, & pone in olla, & hoc cum cinere ne inclinetur: quam pone in furno panis

nis per vnam noctem & diem, postea extrahe & illud in cera cum aqua aluminis & salis armoniaci, donec illud videas sicut sepum, tunc illud pone super stannum & erit argentum Deo volente. Sed si argenti puluerẽ sumpseris cum arsenico & postea molueris, & ad cremationem posueris, tuum opus melius valebit, & pone cum quo volueris opere, & desiderium tuum adimplebis Deo volente.

De Ferro Cap. XI.

RAtio in ferro. Ferrum est de partibus Martis, & eius natura est calida & sicca, & dixerunt frigidum & siccum, & est masculinum & fœminatiuum, in gustu, & ipsum est fons fortitudinis, ignem patiẽs cum igne pugnans, & rebus quatuor soluitur, scilicet cum arsenico, plumbo, magnesia, & markasita: & cum auro commiscetur & compaginatur, nec ab eo vnquam exami-

natur, nec de totidem nec alia re, ſed cum miſcueris argentum cum auro, tinget eum tinctura formoſa: & meliorabitur ſi coquatur, & hoc eſt maximum abſconditum in abſcōditis Indorum ſapientum. Ferrū inter cætera corpora eligere, quia cito componit ſuum opus, & leuiter, & eſt ſua tinctura durans in noſtro opere in albo, & rubeo, & eius condimentum eſt ſoluere cum liquatione, & ſale armoniaco, & poſtea nominabimus hæc omnia. Fama ſui condimēti eſt. Iam diximus quòd ferrum eſt durius & fortius omnibus corporibus, nec in igne reſoluit, niſi per forte opus, & hoc eſt, quòd ſumas de eius folijs, & in igne calefac donec rubeſcant, & in oleo extinguas, in quo plumbum liquefactum fuerit aliquotiens, donec minuātur, id eſt fiant in fruſta, quæ etiam ſunt leuia, tūc ſcinde ea cum forficibus quantum poteris ſubtilius

ſubtilius, tunc accipe de plumbo aliquam partem, quam ſoluas in cocleari ferreo, & pone ſuper eum argentum viuum in eodem pondere, poſtea mole donec puluis fiat, & facias ſtratũ de illo puluere, poſtea ſuperpone ferri folia, & iterũ pulueres, & tunc folia donec vas impleat: tunc pone in fornaculo, & ignem accende quam follibus ſuffles, donec illud diſſoluatur, poſtea extrahe: & hoc tantum facias, vſque ſuus color tibi placeat, & quod cito liquatur, tunc operare Deo volente.

Modus alius.

ACcipe limaturam ferri quantum volueris, & arſenicum bene tritum, & hoc in quarta parte, & compone æqualiter in aliqua ligatura, & ipſum linias luto ſapientiæ, & ponas in furno, & accende ignẽ fortiter flando tribus horis cum follibus, poſtea extrahe, & mole cum ſale alkali miſtum cum oleo, & hoc

in sexta parte, & pone in albot, & accende sub eo ignem carbonum flãdo cum follibus, donec medicina descendat ad fundum ipsius albot, & scoria desuper manebit, deinde illa abstrahe à fundo, & postea redeas ad albot, & totiens facias, vt tã cito soluatur, vt plumbũ: sed si tibi placuerit, accipe ad hoc de vitro & de antratar, quę duo mole, & amassabis cũ oleo, & ex hoc facies pillulas, & prædictã medicinã cibabis illis, & postea ipsũ decies solues, tũc ipsũ cito soluetur, & ei in albedine adijciet. Tũc verò cũ sæpe ea solueris totiens, vt quasi plumbũ cito resoluatur, & donec recipit ictũ martelli, tunc accipe drachmam vnam istius ferri & pone super drachmas quinq; mundi alkali, donec soluatur pariter, tunc exibit inde argentum valde bonum ad liquendum & ad ictum martelli Deo volente. Sed si etiam accipere volueris de limatura

matura

limatura plumbi, & ſoluere limatu-
ram ferri cum eo, vt feciſti cum arſe
nico, tunc ipſum cito ſoluetur, & ad
dijcietur ei albedo & leuitas, Deo
volente.

Aliud.

ACcipe de alkali quantum vo-
lueris, & amaſſa cum eo arſe-
nicum pallidum, & inuolue cum eo
ferri folia, quæ calefacias & extin-
guas totiens, vt fiant alba in argẽti
colore, & ei perſimile omnimode,
tunc abſtrahe, quia durum erit, &
argentum bonum, nec erit differen
tia inter ipſum & argentum: tunc
iterum mole, & pone in albot, & po
ne ſuper eum aliquam partem de li
targyro dealbato, aut de ceruſſa,
quod eſt blanchet mulierum, ac fru
ſta de vitro ſapientum, vel aliud vi
trum, tunc cito ſoluetur ſicut aqua
guſtu: & cum ſolutum fuerit, tunc
eliges, tunc ipſum ſæpius reſolue,
donec color tibi placeat, quòd ita ci

to ſoluàtur, ſicut plumbum, & po-
ſtea extrahe cum alkali mundo, &
tere, & miſce adhuc cum argento
quidquid volueris cum eo operare,
quia non eſt melius in toto mũdo,
quia eſt opus citiſsimum & in breui
tempore cõpletur, ſed cum aliquan
tulo labore, tunc cũ ferrum calcina-
tur & non amplius.

Aliud.

ACcipe ſulphuris pallidi par-
tem aliquam, & mole eam,
& in teſta pone, & eam bullire
facias in oleo in quantitate dupli-
ci, donec ſulphur in eo ſoluatur,
deinde ſume ferri folia quatuor
tantùm, quæ coquas in igne, & ex-
tinguas in prædicto ſulphure & o-
leo ſæpe & multum, donec combu
rentur folia, & tunc fient nigra, &
molentur. Sed ſi volueris, accipe fo
lia, & ea circũline ſulphure in oleo
ſoluto, quæ compone in olla vitrea
ta, & tegas coopertorio, & linias cõ
iunctionem

iunctionem luto sapientiæ, & pone in furno panis per noctem vnam, ita tamen quòd olla sit bene sepulta in prunis acribus. In manè verò extrahe, & mole bene, postea sume atramenti in ferri quantitate, & assa in furno panis vna hora, & postea solue in vrina puerorũ seruata per aliquot dies, deinde cola in vitro, & pone cum eo tantundem salis armoniaci albi Aegyptiaci & boni, & dimitte donec ibi resoluatur, & incera prædictũ corpus paulatim, donec totum ebiberit: postea pone drachmam vnam super plumbi vnciam, & fiet aurum.

Aliud.

ACcipe limaturam ferri quantum volueris, & pone in vase vitri, quam cooperias aceto acutissimo in duplo, & maturare permittas in eo septẽ diebus, vel amplius, & cola: quod de limatura remansit, assabis in cocleari ferreo, & pòst

mole in mortario, & pone iterum in aceto donec totum ſoluatur, & donec fiat aqua vt ſanguis, & poſtea ſume plumbi aliquam partem, quòd Arabice dicit aluzurub, quã ſolues, & impone tantundem argẽti viui, quæ pariter bene moles, & laua cum aceto & ſale, donec mundẽtur à nigredine: poſtea ſicca, & iterum mole, poſtea da ei bibere de eadem aqua, donec totum ebibat, tũc pone vnã drachmã ſuper drachmas quatuor argenti viui, ſed duri, & pone in albot, in quo ſoluitur & ſeparatur bonum à malo, cum oſſe & plumbo, donec plumbum reparetur, & remaneat in almarcat, & remanebit argẽtum aurum obrizum Deo volente.

Aliud.

ACcipe de atramẽto valdè bono, poſtquam aſſum fuerit in furno panis, & pone vt humectetur in vrina reſeruata, & hoc in duplo

plo, & ibi dimitte donec resoluatur, tunc cola bene, & fæces abijce, tũc pone totum in vas vitri, & super illud tantundem de limatura ferri pone, & dimitte pariter dies septem, donec limatura resoluatur tota in atramento. Postea accipe de cupro combusto quantum volueris, & moles illud, & da ei bibere de aqua illa donec totum epotetur, tunc pone de illis drachmam vnam super stanni drachmas quatuor, & fiet aurum Deo volente, & pone super illud drachmam vnam auri, & totum meliorabitur, & erit valde bonum. Tum ergo absconde hæc capitula quia sunt valde bona.

De cupro Cap. XII.

RAtio auri in cupro. Cuprũ est de partibus auri, & natura eius est calida & sicca, excepto quòd eius siccitas minor est siccitate ferri, & est ipsum eiusdem duriciei cum argento, & eiusdem liquefactionis,

excepto quòd rubet colore. Si quis ergo ei rubedinem abstulerit, argẽtum erit, quia ipsum est in superficie cuprum, interius verò argentũ, & ipsummet est frater argenti, & cõmiscetur auro & argento, & tincturam recipit, & fit ex eo Ycir, ad rubeum & album, nec abluitur ab eo sua tinctura, & cum soluitur in aqua atramẽti, vel aluminis omnia soluet corpora, & omnes lapides, & eius cõdimentũ est sicut cõdimentũ ferri æqualiter. Fama sui cõdimẽti est, quòd sumas de folijs eius quantum volueris, quæ facias tenuia, & in oleo pone, in quo parũ sulphuris solutum fuerit, vel arsenici, & sexta pars sit sulphur, & inuolue supra dicta & compone in vitreato, sed inferius pone sal tritum, & pone stratum salis & folium donec ita componantur omnia: tũc tegas bene os vitreati, & pone in furno per vnam noctem, de mane extrahe, & moles ea

Calcinatio Veneris.

valde benè in mortario æreo, postea laua bene cum ſale & aqua, donec aqua ſit clara, & ſapor ſalis omnino exeat, & guſta aquam, & vide ne ſalis ſaporem retineat, & ſicca tunc. hoc æs eſt, quod vmbrã non habet, tunc abſconde. Et ſi volueris de rubebine, accipe de atramento aſſato in furno panis, tantum quantum cuprum, quod tegat aqua reſeruata, id eſt vrina, & dimitte donec reſoluatur, poſtea cola bene, & ſuperpone tantundem ſalis armoniaci. Ergo tunc quod in eo ſolutũ fuerit, tunc incera cum eo corpora, & combuſtum cuprum paulatim, donec totum incerando ebibatur: tunc accipe ex eo aliquam partem, & de plumbo vſirub quater tantũ & pone illud totum in albot, & liquefac pariter donec intret totum, & penetret ipſum albot, tunc adueniet tibi quod optas, Deo volente. Si verò volueris ad album ac-

cipe de prædicto aliquã partem, & bis tantũ de argẽto et fac folia argẽto gracilia, & expande de medicina in albot, ſubtus folia & de ſuper, tũc omnia pariter liquefac, & permitte infrigidari, deinde põderabis totũ, & nihil ſupererit priori ponderi argenti, & eius color erit citrinus, & formoſus: et poſtea bis vel ter liquefacies, et cola, id eſt, proiјce in vrina pueri ſeruata, tunc eius fiet facies, et eius fricatio pallida, tunc pone de eo partem cum media parte auri, et fiet multo melius Deo volente.

Aliud.

ACcipe æris vſti vnam partẽ, et mole bene in mortario cũ vna parte ſulphuris, et pone in olla vitreata deſuper bene oppilata, et pone in furno panis trib. horis vel quatuor: ſed ſi loco æris vſti azzimar purum, id eſt minium, et bonũ poſueris, quod cum ſulphure cremabis,

mabis, ſicut tibi prædixi, & poſtea mole cum aqua atramenti, & ſalis armoniaci, ſicut ſcis, tunc pone drachmam vnam ſuper drachmas duas argenti, & exibit aurum optimum: et ſi color tibi diſplicuerit, liquefac iterum, & pone deſuper drachmam aliam argenti, et erit valde bonum, & lauda Deum: & hoc facere poteris in vno die. Sed ſi volueris illud aurũ purificare, accipe de vtroque ęqualiter, & reſolue ter, & tunc erit aurum valde bonum & optimum.

De Ferri & æris mundatione Cap. XIII.

ACcipe de allijs multũ bonis quatuor capita, vel quantum volueris, quæ tere in mortario ligneo cum ſale pauco et cum alumine, et tunc pone, & ſuperfunde acetum acutiſsimum, donec ſal, id eſt receptionis tegatur ſuperficies, et decoquatur benè: vt iam poſuimus

in alia receptione, aquam de sabon, & illud est valde bonum, & melius omnibus rebus quæ cum eo operãtur, sed tamẽ ego hoc nunquã probaui: & postea accipe cupri folia valde gracilia, quæ calefacta extingues in eo multotiens, donec fiant alba, tunc misce cum argẽto ea sicut tibi placuerit. Si verò volueris minuere, scinde ea cum forficibus, & pone in albot, cum modico alkincar, aut de vitro tunc cum solutum fuerit, pone vnciam eius salsi, cum vncijs decem de Yxir albi,, & adde duas drachmas argenti, & veniet tibi inde argentum bonũ, aptum ad liquendum, & ad calefaciendum, & patiendum martellum & nunquam mutabitur.

Aliud ualde bonum.

ACcipe æris limaturæ partem aliquam, & tantundem viui argenti, & mole pariter donec amassentur, postea laua bene cum sale & aceto,

aceto donec bene mundẽtur, & pô stea cũ aqua pura, tunc ſicca: & accipe atramentũ quãtum eſt cupri, & ſolue in duplo tantum puerilis vrinæ, & cola, & pone ſuper eum tantundem ſolis armoniaci, & incera cum hac aqua paulatim, donec totam ebibat, & fiet illud coloratum colore vitri pallidi, rubentis, qui color Arabice dicitur Firphir. Iã aſſociauimus viuum argentum cum cupro, ergo operare cũ eo & gaudebis. Quòd ſi albedinẽ volueris loco atramẽti pone alumen de* aleman, & facias cum eo iam vt prædictum eſt, quod pone ſuper cuprum, & conuertetur in argentum Deo volente.

De Alemania.

De Stanno Cap. XII.

RAtio in ſtanno, quod eſt alicut & elcebertam & plumbum alkali, & eſt de partibus Iouis, & eius natura eſt calida & humida, & licet ſit minimæ caliditatis, & eius com-

plexio corrupta ſit, quoniam ſul-
phur vincit eum in minera, & in eo
habetur mollities, et vox, & feſtina
tio ſolutionis, et eſt ſaporis acidi. Er
go ſi quis ab eo has quatuor infirmi
tates abſtulerit, eũ cõuertit in argen
tũ Deo volente, & ipſum recipit tin
cturam, et in eo remanet, et dealbat
cuprum propriè, quia eſt ſingulare
ei, et recipit tincturam rubedinis,
et fit ex eo Sol optimus, et faciunt
ex eo aquam acutam, vt tingant cũ
eo argentum viuum, et eſt argenti
inimicus, et cupri, et conueniens
auro et ferro. Fama ſui condimen-
ti eſt, quòd ſumas ex eo aliquam
partem in diſco ferreo, quæ coleti
dicitur leachola, vel in cocleari &
liquefac, & pone ſuper eũ pondus
triti ſalis, & volue aſsidue cum fer-
ro, donec fiat puluis, et poſtea ex-
trahe, & pone in olla noua, et os
eius claude, et ſuperpone lutum ſa-
pientiæ, et pone in furno panis per
noctem

noctem vnam, et de mane extrahe, & mole & fac bullire in aqua tanta, quòd ipsum cooperiat, et permitte donec descendat inferius in vas, postea abijcias aquam salsam, & super funde claram, & commisce multum bene, & dimitte parum, postea cola. Sic ergo facias, donec aquam sine sale gustes, et quòd sit sine nigredine, postea sicca et fiat calx.

Postea sume tantundem aluminis *dealeman, et mole, et humefac in duplo tantum aceti acutissimi, aut in vrina reseruata, & pone super eum tantundem salis armoniaci, Aegyptiaci & albi, & dimitte in eo, donec resoluatur et incera paulatim molendo, & ei ad potandũ dando, et ponẽdo eum ad siccandũ ad Solem: postea cum siccum fuerit, mole eum, & da ei bibere guttatim, nec pone totum insimul ad bibendum, et sic fac cum eo paulatim, donec inceretur, & mollescat, videbis

*De Alemania.

enim in decima vel vndecima vice, quòd adhærebit manui tuæ et marmori, & fient eius partes molles & lenes. Tunc accipe de cupro vnciā vnam, quam in albot ſolue, & accipe de eadem medicina drachmam vnam, quam pone ſuper cuprum flando fortiter cum follibus, donec ſoluatur, tunc erit argentum valde bonum

Aliud ualde bonum.

ACcipe acetū acutū, & ſolue in eo ſal panis, & ſal armoniacū, tunc cum ſolutū fuerit in eo ipſum cuſtodias: tunc accipe de ſtanno quantum volueris, & reſolue in cocleari ferreo, & cum ſolutum fuerit ſuperpone ei reſinam, & ibi dimitte donec comburatur: cum verò cō buſtum fuerit, vacuabis in aqua prę nominata. Ergo ſic fac aliquotiens, donec illud bonum inuenies. Sed ſi volueris, pone de hac aqua ſuper ſtannum donec minutetur, & poſtea

ſtea mole cum iſta donec eam bibe
rit, & poſtea operare cum quo vo-
lueris, & votum tuum adipiſceris.
Et iuro per magnum Deum, quòd
iſtud abſcõditum, quod omnes ab-
ſconderunt ſapientes, ſi Deus de-
derit tibi intelligere, & ad tui intelli
gentiam, facile eſt.

De Plumbo Cap. XV.

RAtio in plumbo vſurub. Eſt au
tem frigidum & ſiccum, & eſt
de partib. Saturni, & in eo eſt aurũ
& argentum eſſentialiter, non viſi-
biliter, & eſt corpus ponderoſum,
& tardi motus, & eſt receptiuum
tincturæ, quam poſtquam recepit,
nunquam eam amittet, & ab eo exit
argentum, & eſt eius cauſa, & fit ex
eo lithargyrum, et ceruſſa, & azrant
& ab ipſo exit Elixir maximum
ad rubedinem, & ad albedinem: &
ex ipſo etiam fiunt aquæ & cum eo
tenetur viuum argentum, & eius a-
qua conueniens eſt ferro, quando

etiã cũ eo miſcet nec ſeparatur ab eo, & cum ſtãno miſcetur, nõ ſeparatur ab eo & melioratur cũ cupro cõditũ, & benè cõcordat cũ argẽto, excepto ꝙ diuiditur ab eo per decoctionem, quæ ſolet argentũ purificare. Ipſum verò nunquã auro aſſociatur, nec cũ eo melioratur, nec ei congaudet. Eius nanqꝫ *olfactus minuit aurũ, & coagulat Mercuriũ. Indiæ philoſophi etiam dixerũt, ꝙ ipſum eſt vicinius omnibus corporib. auro, quoniã auri interiora ſunt frigida & ſicca, & vſurub interiora ſunt calida & humida: et conuerſa vtrobique. Ergo manifeſtum eſt, quòd ſuperficies vſurub, eſt frigida & ſicca, & eius interiora ſunt calida & humida, contradictoriè plumbo alkali, cuius alkali interiora ſunt argentum & ſuperficies aurum, viciniora ipſi vſurub quàm alkali, & citius conuertitur in aurum & argentum, & eſt vilioris præcij, & maioris

*Actus.

ris multiplicationis. Et dixit Pythagoras, quòd plumbum est magnitudo, & quòd totum absconditum in eo est, & quod ipsũ est mulier mollis, & dixit quòd hæc tria mulier habet in se: scilicet nigredinem, albedinem, rubedinem: & adhuc alia quatuor, scilicet humiditatem, liquationem, velocitatem & siccitatem: quia ipsum est aqua sulphurata, & comburens frigiditatem, quia ipsum extinguit calorem sui masculini. Ideo nanq̃ue imposuerunt ei hoc nomen, aqua sulphuris, nec aliquid possibilius, nec fortius, nec ei vicinius cognouimus ea muliere. Et dixit * Anfridius. Ne dicatis, quòd plumbum sit à plumbo alkali, nec ab aliis corporibus, sed ipsum est aurum, in quo infirmitas introiuit in mineris, & ipsum cõmuniter sicut infirmitas intrat puerum nondum natum, sed in ventre suæ matris, & ipsum est frater auri in omni

* Assexidus.

bus ſuis rebus, ſed aurum eſt corpus perenne, & ponderoſum, & vnitum, & durat ſub terra, & patitur aerem & aquam, nec commutatur, & eſt ſicut dicimus. Ergo cum probare volueris, & diſcernere verum â falſo plumbo, accipe teſtam & crema illud, cum igne tranſuerſo, vt faciunt figuli in paropſidibus vitreatis, tũc ipſum fiet album, & fiet ceruſſa: & ſi ignem adhuc ei dederis fiet azrant. Fama ſui condimenti eſt, quòd ſumas ex eo aliquã partem, quam liquefacies in cocleari ferreo, & pone ſuper eum pondus ſuum argenti viui, & poſtea in marmore plano pone, & accipe põdus vnius eorum ſalis aſsi, quòd ſoluas in duplo aceti acuti, & cola, & da plumbo ad bibendum paulatim per molationem & ſiccationem, donec nigrum fiat, & poſtea in igne cremabis, donec album fiat, & poſtea lauabis eum à ſale, & operare
cum

cum Dei velle. Sed si volueris pone cum eo sal armoniacum, & ipsum imbibas eis, & erit valde bonum.

Alius modus.

ACcipe de vzurub aut de* vnt quantum ex eis volueris, & resolue in cocleari ferreo, & ciba v-nã quanq; librã eius soluti vzurub duabus vncijs sulphuris, & duabus etiam libris arsenici, vnam de vnt cibabis, & moue illud cum ferro, donec fiat terra nigra in hora vna, postea mole ipsum cum tantundẽ salis soluti in acuto aceto, & cum totum ebiberit, pone in olla vitreata, quæ sit ignem patiens, quam horis decem sub ea accende donec exeat calx alba. *Elmich.

Modus alius.

SOlue sal in duplo tantum acuti aceti, & accipe de limatura vzurub, aut de limatura vnt, & mole paulatim donec totum ebibatur, &

postea iacere facias in aceto, vt prædiximus, & erit albus puluis, id est cerussa quod de vsurub. Accipe plumbi folia quantum volueris, quæ suspende in* cœnacula, in quibus sint vuę acidę, & extrahe duodecim diebus elapsis, & rades ea, & quòd ab eis raseris pone in cribro, et cribra & munda, & fac ex eo ansrans, quod vitro compone & figuli vocant meoricio, & accipe quod cribratum fuerit, & pone in vase cum aqua, & cum sale pauco, & cõuolue & fricabis bene cum manu, & dimitte pausare, & extolletur aqua, quam defunde, & pone aliam aquam donec fiat clara, postea in lateribus aut in tegulis pone ad Solẽ, tunc veniet valde bonum & formosum: fit etiã albũ de plumbi limatura, sicut miniũ fit de limatura cupri.

*Tinacula.

De Vitro Cap. XV.

RAtio in vitro, & est de partibus Mercurij, nisi quia sit hoc

quod

quod recipit tincturam & colorẽ, & etiam ipsum soluit ferrum, & omnia dissoluit corpora, facit etiam eo fluere & dissolui, sed in eo nihil probaui nisi in gemmis, & quasdam earum nominabo Deo volente * laguntinæ rubeæ. Accipe vitrũ bonum, quod adducitur de laeras, quod liquefac in albot, & cum solutum fuerit, superpone vni drachmæ pondus vnius grani de illo lapide, qui Arabicè dicitur, Sedene, id est Cõdite, Latine * Amethystus, & postea vacuabis illud, super quam formam volueris, & erit tale quale melior Hyacinthia totius mundi Deo volente.

* *Hyacinthinæ.*

* *Hæmatites.*

De *Gemma pallida* Cap. XVI.

ACcipe de vitro prædicto quãtum volueris, & resolue cum pauco sale alkali, & cum solutũ fuerit, pone in eo pondus vnius grani, de croco ferri, cõdito aqua atramẽti, & si tibi placuerit de colore, bene

erit:ſin autem adhuc, ſuperadde &
erit pallidus, perſimile laguntiæ
Deo volente.

De Rubino Cap. XVII.

RESolue prædictum vitrum, vt prius, & pone in eo vnum granum magneſiæ dealbatæ conditæ, & cum lapide azuri mineralis ſoluto in aqua aluminis & probabis paulatim. Si fuerit eius color quaſi nubes bene erit, & ſi non idem, facias donec bene coloretur Deo volente.

De Smaragdo Cap. XVIII.

SOlue vt diximus, & pone in eo pondus grani azimar, & hemet paulatim ſolutum, donec color placeat Deo volente. Iam compleuimus noſtras rationes ſuper corpora & ſpiritus et ſalib. acutis cōditis. Et reſtat vt nominemus quod reſtat, & colligemus delcot, codiet de cōdimento lapidis, & cōpoſitionibus velocibus, quod vtile eſt diſcipulis

pulis egentibus, maius opus componentibus.

De Alcalt. Cap. XIX.

ACcipe de alcalt foliato albo quantum volueris, & mole donec totum transecetur, & postea liga in panno lineo mundo, et spisso, & accipe ollam vitreatam, & pone in ea de fabis siccis quantum sufficiat, & cooperi aqua, & pone eam super ignem, & depende pannum in quo ligasti alcalt in vapore fabarum, donec videas ipsum intra se collectum, & dimitte per horam vnam, postea extrahe, & accipe discum vitreatum, et solue in eo ligamentũ, & proijcias in*gurges, secũdum quam volueris quantitatem, & postea frica fortiter cum manu, donec nihil in disco remaneat de alcalt nisi totum solutum fuerit, et collige tunc inter tuas manus illud quod factum fuerit in fundo disci, quasi viuum argentum. Et si po-

*In coquinis quies.

ſueris infundo parum aquæ, donec pãnus in ea ſubmergatur, & ipſum alcalt ſoluatur, tunc deſcendet in fundum diſci, quaſi argentum viuum. Ergo cum ita videris, colabis aquã abeo paulatim, donec clarum illud videas, poſtea ſicca, & conſerua illud, quia eſt ſicut calx. Poſtea ſume de eo partem aliquam, & tantum viui argenti exaltati, vel coagulati, & tantum ſalis armoniaci ſoluti, quantum vtrunque eſt, & mole cum aqua ſalis armoniaci, donec vnum commiſceatur alteri, & poſtea collige in olla vitreata, & liga bene caput eius, & ſub terra pone loco humido per ſeptem dies, tunc inuenies illud ſolutum, tunc circunda ollam cinere, & da ei ignem leuem, donec coaguletur ſicut ſepum. Tunc pondus *albelati vnius, ſuper drachmas decem alkali pone, & mutabitur in argentum Deo volente.

* Aquilati.

Aliud

Aliud ualde bonum.

ACcipe de ſale alkali ſuprascripti, & eum in aliquo budello ſolue, poſtea accipe de alcalt aliquã partem, illius (inquam) quod ſolutum eſt in aqua fabarum, & tantundem arſenici ſublimati vel dealbati, & mole cum hac aqua, & ſicca cum Sole aliquotiens, aut ſuper ignem, aut ſuper cinerem calidum, donec fiat vt ſepum mollicie & humiditate, & pone in vaſe vitreato, donec ſoluatur ſicut cera, & operare cum eo in quo volueris.

De lapide Marchaſita quæ eſt lapis mineralis, & eſt argentea & aurea Cap. XX.

ET inueni in libro proprietatũ, quod Marchaſita ſoluit ferrũ, cum ſpergitur ſuper illud, & comburit cuprum & argentum, & confringit aurum, & ſtringit plumbum alkalai. Fama ſui condimenti eſt, quòd ſumas quam partem volueris

earum, mole eam bene, & volues eam elsabon, & cum vitro, & solue in albot, & accipe purissimũ quod in eo est cum solutum fuerit, & abijce fæces, & hoc si feceris bis vel ter, melius erit, postea autem purissimũ quod in eo est, quòd Arabice dicitur Cicera, & fit frustum album per simile argẽto, excepto quòd frangitur sub martello, & si molere illud volueris, molietur, & solue illud in sale armoniaco soluto in aceto, & incera cum eo illud donec totum
*Ycsir. ebibatur. Tũc ipsum erit *Elixir valde bonum, & non indigebis alio Deo volente, & pone de eo super vnũ mundum, & stringet eum & indurabit, & abscindet velocitatem & eius fetorem, & postea projcias de illo vnũ super cuprum rubeum, & dealbabit eum formosa albedine. Ergo eum associa argento vt cunque volueris, habebis vtilitatem in vno die, & melius propinquius

quius

quius quòd poteſt eſſe, & ſufficit ti bi pro omnibus alijs. Ergo abſconde.

De Alumine Cap. XX.

RAtio aluminum & ſalium, quę ſunt neceſſaria in hoc opere, & hæc eſt ratio atramenti. Scias quòd atramenta ſunt multorum generum, & eorum mineræ ſunt inuētæ. Hæc ſunt aqua & tinctura, quæ coagulauit ſiccitas terræ, & eſt in ſua natura calidum & ſiccum, & vnum ſuorum generū eſt colcotar, & Sory & calcythis & calaminaris: et melius horum eſt contrà nos, in Inſula Hiſpaniæ quod adducitur de Lobla Inſula: & hęc atramēta denigrant corpora, & addunt rubeo rubedinem, & denigrant albedinē, & ſubtilius eorum eſt colcotar, & & groſsius eſt Sory. Et dixit Geber filius Haien in ſuo libro, in quo tractat de rebus ſpoliatis. Scias quòd atramētum eſt quædam origo ori-

ginum operis. & hæc origo eſt multum exaltata, & ſuum condimentum eſt aloacaph &c. quia atramentum duræ penetrationis eſt, & illud aloacaph facit atramẽtum penetratiuum. Et dixit, quod in atramentis habentur ſubtilia ſulphura, & colorant, & illuminant, & fortaſsis tingunt, & tu proba, ne dubites. Idcircò aperi cor tuum, & proba quod dixi, fortaſsis & vna ſuarum proprietatum eſt, quòd ipſum atramẽtum retinet omne effugitiuum, ne fugiat, & ſcias hæc, & fama qualitatis ſuæ opinionis eſt, quòd aſſumas ex eo quantum volueris, & pone in vaſe, & repone per vnam noctẽ in furno calido, tunc ipſum atramentum exibit rubeum, rubedinis valdè intenſæ, tunc facias illud cooperire aqua clara dulci in quadruplo, & dimitte donec reſoluatur, & deſęcabitur, tunc cola ipſum, & reponas donec opus inde habeas.

De

De eodem Cap. XXI.

RAtio aluminum. Alumen est quoddam vnguentum, quod coagulat siccitas terræ, & eius mineræ sunt multæ. Et dixit filius Inthuelis Cordubensis, quòd alumen habet mineras contra Meridiem, in territorio Cordubæ in quodam loco, qui vocatur Agnamarasin. Et natura eius est calida & sicca, & hęc est retẽptor omniũ volantiũ, & mũdator corporum, & mundat corpora mundatione formosa, & et facit corpora splendida & addit in eorũ tinctura: sed albũ denigrat, donec deneget colorẽ suæ naturæ, & postea nõ mutat in rubeũ, & ipse est duplator vnius, & triplat duo, & quadrupla ttria. Et dixerũt ꝙ alumẽ est nobilius omnib. lapidibus, quia est frigidũ propter acuitatẽ suam, & ipsum conuenientius omnibus rebus, ad condiendum arsenicum, id est auripigmentum & sulphur, &

conuenientius est ijs. Et qualitas suæ operationis est, quòd assumant alumen *iamenum, quod est album & laua eum & purifica, & mole benè, & pone in olla vitreata, & pone super illud in quadruplo de vrina puerorum postquam coctũ fuerit & quieuerit, & postea fac bullire cum alumine leui igne & misce cum ligno benè, & postea dimitte donec desęcetur, & cola diligenter, & absconde vsq; ad horam qua opus fuerit.

*Alaman.

De Salibus Cap. XXII.

RAtio salis. Scias quòd sales sunt multi, & nobilior est ille, qui dicitur sal gemma, & postea sal panis, & postea sal Indię, & ille est rubeus, & postea sal Nabatæus, & postea sal Calcis, & postea sal Amarus, & iste est in insula Hispaniæ quę dicitur * Alendalus circa stannũ Mariæ, & in loco quæ dicitur Belmchot: & eius natura est calida & sicca,

*Ebusa.

ca, & est aqua, quam siccauit ignis, & de eius proprietate est, quod sol uit argentum fortitudine ignis, & addit in eo argento albedinem, & mutat illud à corporalitate in spiritualitatem, & sic agit cum auro, & addit rubedinem, & lauat corpora ab inquinatione, & finit eius spurcitias, et cum eo calcina corpora, et non cum alio: & ideo vocauerunt eum sapientes argentum populi: ideo quia omnes gentes eo indigent, & vtuntur eo in omnibus rebus, et condimentis totius seculi, et cum eo meliorantur omnes creaturæ, & Deus multũ eum laudauit in historia: & cum studueris in eo, tũc inuenies eius altitudinem, & inueniunt salem in omnibus cineribus vegetabilium, & in calcibus lapidum, & in ossibus animalium, & in omnibus rebus in quibus potest reperiri. Totum absconditum eius est in eius cognitione & solutione,

& coagulatione. Et qui hæc nouit iam salem abſconditum prouidit, & ille ſcilicet ſal, eſt elſabon ſapientiæ. Sal albificat corpora, & mundat ea, & ſoluit, & coagulat ſpiritus, et retinet eos et defendit eos ab igne ne adurentur. Et pone mentem tuam in ſale & non ſtudeas niſi in eo, & vides quòd omnes ſapientes circa complementum diuertūt ad ſalem, & nominant eum multis modis & nominibus, nec aliud volunt tractare niſi de ſale condito, quia ab ipſo venit ſal magnum, fixum, vt ignis refugitiuum. Et dixit Ormos filio ſuo, O fili, quādo tu intelligis elſabon ſapientiæ, adipiſcere deſiderium tuum, & habebis illud bonum maximum, quo homo indiget, & illud eſt valde durum inſipientibus & ſtolidis, & valde breue inde facientes. Et dixit huius operis compoſitor, cuius Deus miſereatur, quòd defectus huius operis

ris inquiſitor non fuit, niſi quia neſciuit condimentum, quod abſconderunt ſapientes, & etiam in libris deleuerunt, nec manifeſtè illud docuerunt. Et ego iuro per nomẽ Dei cuncta ſcientis, quod qui ignorat ſalem abſconditũ, nihil adeptus eſt rei illius, quam erat adepturus, quia & qui ignorat huius abſcondita, eſt quaſi qui vult mittere ſagittas abſque corda. Modus ſui operis eſt, vt aſſumas ex eo aliquam partem, & eam diligenter mole, & pone in furno in quo panis coquitur, ibiq; iaceat per vnam noctem, vel per vnum diem, & poſtea reſolue eum in aqua dulci: ponitur in duplo, & poſtea coagulabitur & dealbabitur quaſi nix: tunc abſconde, & non operaberis ex eo, niſi cũ ſolutum fuerit, & ſi feceris, nullam vtilitatem conſequeris, niſi ſolutum fuerit.

De Sale alkali *Cap.* XXIII.

Ratio ſalis qui dicitur alkali eſt

melior salibus, & formosior omnibus, & conuenientior ad miscendum cum sale massæ, quia eum coagulat, et eum reddit fixum et stabilem, & ideò imposuerunt ei hoc nomen, scilicet dominum lapidum, & fixorem, & ideò est fortior omnibus salibus, & fit de uegetabilibus herbis scilicet, & vegetabile duas habet vires, scilicet vim mineræ & vim vegeitatis & oleitatis, quia hæ vires iunguntur ei cum vi animali, et tu appone mentem tuam ad salem alkali, & ad lapides albos, qui vocantur vulgo Ginges albæ, quoniam prædictis salibus clarificat illis Ginges, & mutat in album vitrum, & alij sales non habent tales proprietates. Et iuro per vitam meam, quòd probauimus salem alkali, & posuimus super ignem, & cito resoluit, & multo citius omnibus salibus, quod vidimus, quia sal alkali habet in se quandam demonstrationem

tionem albam, non adurentē, ergo iste sal nobis sufficit, relictis alijs: & eius natura est calida & humida, quia ipse est quoddā vnguentum, quod coagulauit siccitatē igneā & dixerunt, quòd sua natura est calida & sicca, & est fixa in igne, & vincit omnem volantem qui est ex mineris, sicut sunt arsenicum viuum et sulphur & arsenicum, id est auripigmentum & coagulat talia, & retinet in igne, & resolult omnia corpora. Ergo sufficit tibi hic sal, esto contentus eo relictis, alijs sicut vitrū est, quod cū eo fit, quia cū eo tales minerales, id est lapide & zages id ē spiritus & cū eo soluūtur & dissoluūtur id est liquescūt, & ita absque dubio erit eius effectus in corporibus & in spiritibus. Ergo habe spē quòd in ipsis habetur sapientia, quam primi sapientes excogitati sunt, & excogitatio fit mirabile absconditū & opus maximum fit.

Ego iuro tibi per nomē Dei, quod iam detexi tibi occultam abſconditam occultationem. Et ſuæ operationis fama eſt, quòd ſumas de alumine de doloxofoa aliquam partē, & molas diligenter, & pone in olla vitreata, & ponas libræ vnicuiq; eiuſdem aluminis ſex libras aquæ puræ & dulcis, & coquas ſuper ignē, donec aqua redigatur ad quintam partem, & dimitte donec defęcetur, & aſſumat ſuam claritatem, & abijcias fæces, & poſtea in vitreata vel in olla cupri & bulliat leuiter & benè ſuauiter, & coaguletur & clarificetur admodū Cryſtalli, quod erit ſal nobile, & cuſtodi bene & gaude cum eo. Opus de atra'car, quod fit de ſale quod prædiximus. Accipe de illo ſale nobili quantum volueris, & reſolue in duplo in aqua calcis, poſtquam defæcatum fuerit per aliquot dies, & poſtea ſume de ſale panis quãtum de

prædicto

prædicto ſale, & reſolue in duplo in aqua frigida pura, in qua duæ vnciæ mellis apum reſolutæ ſint, & commiſce poſtea aquas ambas, & decoques ſuper ignem leui igne, donec coaguletur ad modum Cryſtalli, & tunc abſconde & tace, quia hîc eſt vnũ de ſummis vtilitatibus. Tunc cũ volueris reſoluere aliquod corpus accipe illud & illud corpus quod reſoluere deſideras, fuerit pulverizatũ vel calcinatũ: vel limatura, vel lapis ſi fuerit mola bene, & pone in vaſe vitreato, eũ circumluta argilla albleuerſi & incende ignẽ ſub eo donec reſoluatur quaſi ſepum. Tũc abſconde hoc ſal nobile, & lauda Deum, qui hoc tibi conceſsit, quia cũ hoc coagulabitur viuũ argẽtum, et exaltat vel leuat corpora, & ſoluit ea, & etiam coagulat et retinet omne fugitiuum, & omne volans, & cum eo incerant corpora & ligãt ſpiritus, & hoc abſconderunt ſapiẽ

tes, & sub velamento eundem nominauerunt, & hic sal est sal armoniacus, sapientiæ & suum acetum, & suum sal, & suum anticar: ergo scias hoc.

De Sale armoniaco Cap. XXIIII.

RAtio in sale armoniaco. Scias quòd sal armoniacus est multò melius & nobilius omnibus salibus in condimento, quia ipsum soluit argentum viuum, et mutat illud in aquam currentem quando exaltatur cum eo, & posuerunt illud ad soluendum in loco humido, & est vnguentum quòd coagulauit siccitas ignis, & eius natura est calida & sicca, & subtilis, & penetrat à parte in partem, & est spiritus volans & adiutor Aliesir, et nisi esset pro eo, non complereretur Yliesis, nec solueretur, nec poneretur vnũ cum alio, et in eo occultatum est omne absconditum, et ipsum est intrans et exiens, et incerator omnibus

bus corporibus, et ſiccator ingre-
diens fundamentorum corporũ, et
ſoluit corpora, et ipſum eſt lapis a-
gens et vnitor vel copulator con-
tradictorũ et omniũ ſpirituum cũ
corporibus, et ipſum eſt lapis gene
rans donec mundus ſtabit, et in eo
eſt occultum maximum, et cum i-
pſum ſolueris, et ſolueris ſalem pa-
nis, et comiſcueris et coagulaueris
donec dureſcat et ſplendeat, quaſi
grando vel glacies, et tunc ligata e-
rũt pariter et miſta et ſemper ſimul
morantur et compaginantur, et re-
tinent vnumquodq; aliud, et ſunt
fixa, et durant ad ignem, nec fu-
mum faciunt, cum cremaueris et
tunc cum ita coordinata fuerint,
limabis quodlibet corpus quod re-
ſoluere volueris, quia hæc medici-
na ſoluet et reſoluet cum nutu Dei,
et maximè ferrum ſoluit. Et ſcias
quòd cuiusq; rei conuenientia lau-
dat eam, et bene de ea loquitur. Et

radix ſalis armoniaci, eſt de ſterco-
ribus et de humiditatibus anima-
lium, et maxime concreatur in illo
loco vbi fit ignis in balneo, et in fun
do cal.dariæ, et in illis meatibus per
quos ignis mittitur ſub caldarijs, et
poſtea completur ſuum opus cum
exaltatione, et ideo ſe fecit dominũ
maximum ſuper omnes ſales, quia
in alijs ſalibus non habetur talis ſpi
ritus, vt in hoc, et eſt in mutatione
tertia. Et fama ſuæ operationis eſt,
quòd ſoluatur in olla vitreata cũ a-
aqua vel in vaſe vitreo, aut ſuperpo
ne eidem tria folia apij vel betæ,
et melius eſt quod tibi exaltetur, ſi
volueris cũ eo operare in duobus
plumbo aut in ære, aut in ferro. Et
ſi operaberis cum eo in auro vel ar-
gento, exalta eum ſeptem vicibus,
et tunc erit valde bonum. Et fama
ſuæ operationis eſt, quòd ſumas de
ſale armoniaco aliquam partem, et
mole cum tanta quantitate ſalis, et
exalta-

exalta in alutel, id eſt in galea roſa-
rum, & exaltatur eo ſale ter vel ſep-
tem vicibus, & renoua ſalem vni-
cuique axaltationi, & inuenies eum
quaſi niuem in coopertorio
alutel, ſi Deus volue-
rit, & c.

Finis

IOANNIS GARLANDIJ philoſophi excellentiſſimi vita.

IOANNES Garlãdius Gãmaticus & Poeta, à teneris pueritiæ annis, bonis artibus & quales illa dabat ætas, ſe totũ cõſecrauit. Accreſcente poſtea annorum curriculo, dum Anglia Danorum incurſionibus vaſtaretur, relictis patriæ ſuæ gymnaſijs, ad tranſmarina ſtudia ſe contulit: vbi ſcientias liberales in maiori copia, & ore pleno, veluti ab ipſo fonte hauriebat. Hac aſsidua poſt honeſtam educationem diligentia & induſtria, quam ſtudijs his impendebat, ad vnum omnes qui cum illo vnà diſcebant, facile vicit. Qui labor adeo non fuit inutilis, vt inde eximium gloriæ nomen ſibi ſtatim compa-

comparauerit. Nam dexteritate & facundia eius delectati quidam nobiles, propositis coditionibus honestis illum retinuerunt, vt Latinæ lingue elemētis ac poesi pubem excoleret. Vnde breui ad eũ magnus scholasticorum cōfluxit numerus, quos publicis lectionibus ad honesta studia incitauit. Tandem in gratiam posteritatis opuscula multa, quorum Bostonus Buriensis in magno suo Catalogo sequentes ferè titulos habet omnes.

De dictionibus obscuris Chimiæ **Lib. 1.**
Dictionarius ad res explicandas Chimiæ

De accentu, **Lib. 1.**
Ecclesiæ sacræ normam qui noscere.

Mysteriorum ecclesiæ, **Lib. 2.**
Anglia quò tendis, tua dum.

Vnum omnium, **Lib. 1.**
Commoda neglectis dum quærunt.

Satyricum opus, **Lib. 1.**
Scribo nouam tandem satyram

De miraculis D. Mariæ, **Lib. 1.**
Fecit Deus mirus mirum, dum

Epithalamion eiusdem Lib. 1
Nobilis erigitur mundi prefecta.
Opus Synonymorum, Lib. 1
Ad mare ne uidear latices.
Aequiuocorum opus, Lib. 1
Augustus, ti. to. Cæsar uel.
Computum & tabulam, Lib. 1.
Ortolanum, Lib. 1.
Laus, honor, uirtus & gloria.
Cornutum, siue disticha, Lib. 1.
De pœnitentia, Lib. 1.
Auream gemmam, Lib. 1.

Et alia plura. Claruisse illum scribit prædictus Bostonus, anno Meßiæ incarnati 1040, Haraldo in Anglia regnante. Cazimirum monachum & diaconum, eodem anno Papa Benedictus nonus Poloniæ regem facit.

